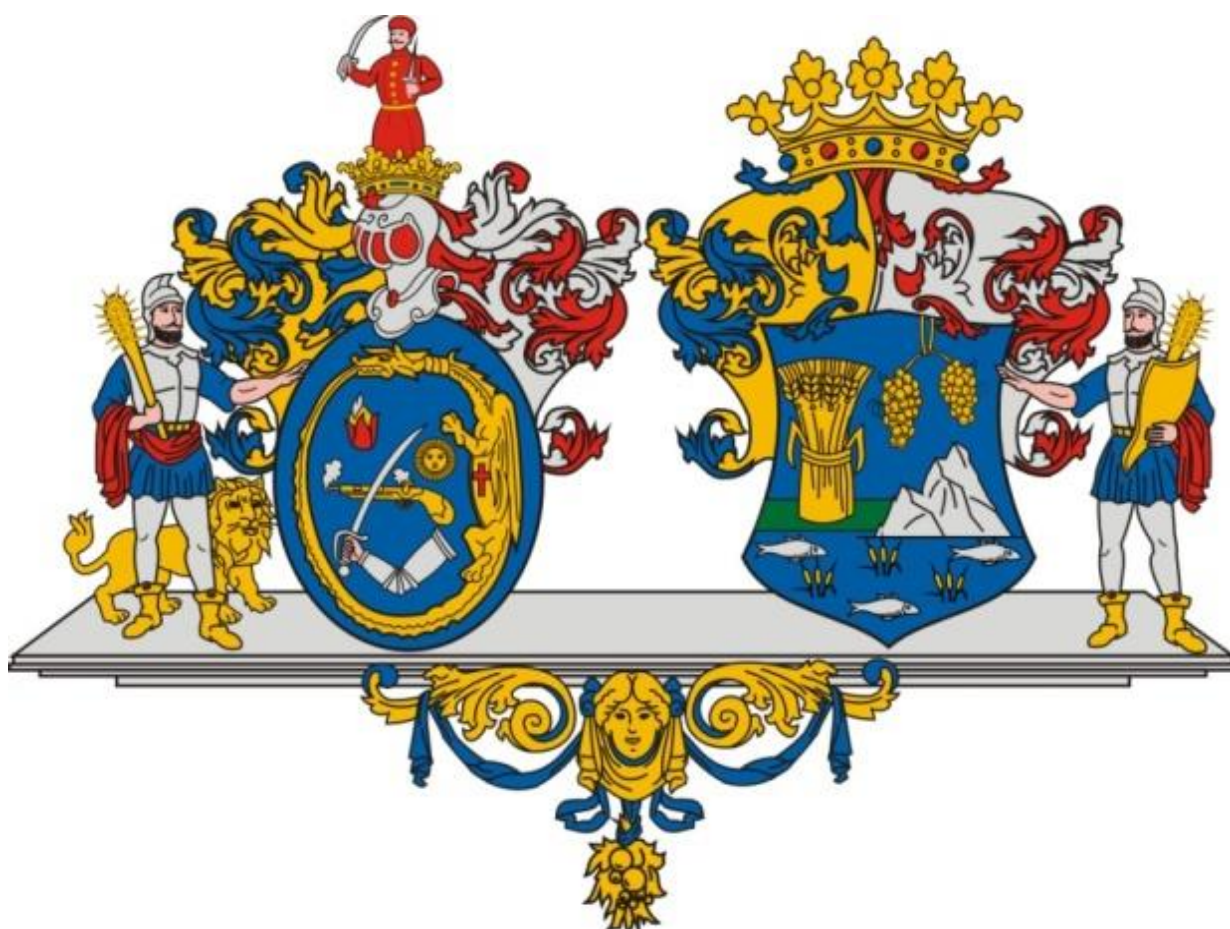

Hajdú-Bihar vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027

Debrecen, 2023. március

VÁRMEGYEI INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM

Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 2021-27

Cím	Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja
Verzió	3.0
Vármegyei közgyűlési határozat száma és dátuma	/2023. (III. .) határozat 2023. . .
Kormánydöntés határozatszáma / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló Előzetes Integrált Területi Programok jóváhagyásáról <i>2021. szeptember 24.</i>
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Hajdú-Bihar vármegye

ITP felelős szervezet:	Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Czapp Zsuzsa, Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Osztály – Fejlesztési csoport, csoportvezető czapp.zsuzsa@hbmo.hu, 20/502-1271
ITP felelős szervezet címe:	4024 Debrecen, Piac utca 54. sz.

Debrecen, 2023. március

Tartalomjegyzék

0. Verziókövetés	4
1. Az ITP 2021-27 viszonya a területfejlesztési program céljaihoz.....	5
2. A vármegye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata.....	15
3. A vármegye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	21
4. Az ITP 2021-27 fejlesztési célterületeinek kijelölése - A vármegyei forrásfelhasználási módok.....	25
5. A projektkiválasztás az ITP 2021-27 alapján – településdifferenciálás	43
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer (TKR) szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal.....	53
7. Az ITP 2021-27 indikátorvállalásai.....	57
8. Az ITP 2021-27 ütemezése	59
9. Az ITP 2021-27 monitoringja.....	60

0. Verziókövetés

2021. júniusában az ITP 2021-27 dokumentum első verziója elkészítése történt.

Az ITP elfogadását követő időszakban az ITP első változatának módosítását 2022. májusában több tényező tette indokolttá, melyek az alábbiak:

- Az ITP első változatában foglaltakon túl új szakpolitikai célok kerültek megfogalmazásra az aktív turizmus- és a gyógyfürdők fejlesztésére vonatkozóan.
- A gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztés szakpolitikai döntés alapján, a források eredményesebb felhasználása érdekében kettéválasztásra került. Ennek eredményeképpen az óvodai és bölcsődei fejlesztések mellett önálló intézkedésként jelenik meg a köznevelési intézmények fejlesztése, melynek keretében egyrészt kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módokban kerülnek fejlesztésre az általános és középiskolák, pedagógiai szakszolgálatok, standard kiadások keretében pedig az egyházi és a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolák. A korábbinál nagyobb forráskeret került biztosításra a köznevelési intézmények fejlesztésére.
- Fenti beavatkozáshoz hasonlóan a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztésére fordítható forráskeret is megnövekedett.
- Az ITP módosítását nemcsak a fenti tényezők, hanem az egyes beavatkozásokra vonatkozóan a települési igényeknek megfelelően az egyes forrásfelhasználási módok, illetve bizonyos esetekben a kiemelt főtevékenységek közötti forrásátcsoportosítás tették szükségessé.
- A fent említett keret emeléseket, illetve az új beavatkozások forrásszükségletét részben a vármegyei TOP Plusz forráskeret emelése, részben pedig a vármegye által helyi humán fejlesztésekre, illetve a vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések végrehajtására elkülönített források csökkentése fedezi.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzati Hivatal 2023. jan. 24. napon kapott hivatalos értesítést a Miniszterelnökség területfejlesztési programok végrehajtásáért felelős helyettes államtitkárságától, hogy 2022. dec.22. napon az Európai Bizottság elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz-t. A döntést megelőző bizottsági tárgyalások során olyan módosítások, korlátozások kerültek a programban rögzítésre, melyek szükségessé teszik a hatályos, Hajdú-Bihar megye előzetes Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum 1.0 verzió módosítását és kérték azok átvezetését a dokumentumon.

Annak érdekében, hogy a TOP_Plusz-ban eddig meg nem hirdetett felhívások megjelenhessenek, illetve megtörténhessen program szinten az árfolyam (Ft- Euro árfolyam változásából fakadó) növekmény beépítése a tervezési dokumentumba, az ITP 2. ütemben történő módosítását várja el a Miniszterelnökség. Az 1. ütemben a meghozott DEB döntések alapján az ITP aktualizálása és az Operatív Program (továbbiakban: OP) szerkezetéhez történő igazítása a feladat. A 2. ütemben szükséges felmérni az OP-ban rögzített feltételek %-os teljesülését, az indikátor vállalásokat a Döntés-előkészítő Bizottság (továbbiakban: DEB) döntései alapján, továbbá figyelembe kell venni az Európai Bizottság által elfogadott Tematikus vállalásokra vonatkozó korlátok teljesítését az árfolyamnövekmény felhasználása során.

A TOP_Plusz az ország területi kihívásaira reagál, ennek érdekében területi (vármegyei, fővárosi) forrásallokációt és területi célzást alkalmaz, mely alapján a vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 65%-át a legkevesbé fejlett négy régióba, legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő

járásokra (36 LHH járás) irányítja, és a vármegyéken belül további területi célzást ír elő a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járásra) és az OFTK által kiemelt térségekre (4 térség).

A 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat szerint a TOP_Plusz keretösszeg vármegyék közötti felosztása a vármegye lakónépességének, valamint a vármegye egy főre jutó GDP értékének országos átlagtól való eltérésének reciproka figyelembevételével történik oly módon, hogy a vármegyékre jutó indikatív forráskeret legalább 65%-át az ország 4 legkevesbé fejlett régiójának (Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) felzárkóztatására kell felhasználni.

A program a főbb tématerületek OP szintű minimum allokációját rögzíti, annak program szinten szükséges teljesülnie, ugyanakkor a területi szereplő részéről is szükséges a minimum allokációk figyelembevétele a vármegyei tervezés kapcsán.

A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére, a köznevelési infrastruktúra fejlesztésére, az egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére szánt források esetében %-os korlátok kerültek előírásra.

Az energetikai fejlesztések kapcsán a rendelkezésre álló forrást 2 részre szükséges megbontani: egyrészt a már meghirdetett energetikai fejlesztésekre, melyek vissza nem térítendő támogatási formában valósulnak meg, másrészt az új, kombinált energetikai felhívásra, ahol a felhívás a vissza nem térítendő támogatás mellett tartalmaz visszatérítendő forrást is. Továbbá a forrás ráemelés összegét a gyógyfürdők és fürdők energetikai fejlesztésére szükséges fordítani.

Az elfogadott OP alapján bevezetésre került egy új, 6. sz. prioritás „Versenyképes vármegye” címmel. Ez egyben azt is jelenti, hogy a korábban 1. prioritás 1.1 intézkedésén szereplő valamennyi felhívás a 6.1. intézkedésre, illetve a 1.3. intézkedés Helyi gazdaságfejlesztés, a 4-5 számjegyű utak fejlesztése és a Helyi és térségi turizmusfejlesztés tevékenységcsoportjai a 6.2-es intézkedésre került át.

Továbbá új felhívások is bekerültek a TOP_Plusz-ba: 1.1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, 1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (Pilot), 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált), 2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált), 6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés címmel.

Módosultak a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia esetén a városkijelölés elvei. Ahol az FVS területén van Natura 2000-es terület, ott a beavatkozásoknak hozzá kell járulniuk a biodiverzitás és a területek megtartásához. A TOP_Plusz Várostervezési Programtervnek tartalmaznia kell Natura 2000 területet támogató beavatkozást. Az FVS keretében történő fenntartható közlekedésfejlesztési beavatkozások feltétele a Fenntartható Városi Mobilitási Terv-hez (továbbiakban: SUMP) való illeszkedés.

Az elfogadott TOP_Plusz Operatív Program alapján az ITP módosításhoz kidolgozásra és új indikátor táblázat kerül megküldésre kerültek az indikátor értékek mind a vármegye, mind az FVS-el érintett település részére.

1. Az ITP 2021-27 viszonya a területfejlesztési program céljaihoz

A magyar Kormány a 2021-2027 közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében különít el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti.

Az Integrált Területi Program (ITP 2021-2027) elkészítése a TOP Plusz Operatív Program céljaihoz, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban és Programban megfogalmazott a következő hét év során kulcsfontosságú célokhoz történő minél hatékonyabb illeszkedés érdekében történik.

Az ITP 2021-2027 készítését a következő dokumentumok alapozták meg:

1. Hajdú-Bihar megye Területfejlesztési Konceptióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat:

A stratégia-alkotás előkészítését a vármegye gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának feltérképezése jelentette. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Elnöke a 43/2021. (V. 6.) számú határozatával fogadta el a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltáró dokumentumát.

2. Hajdú-Bihar megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálata és módosítása:

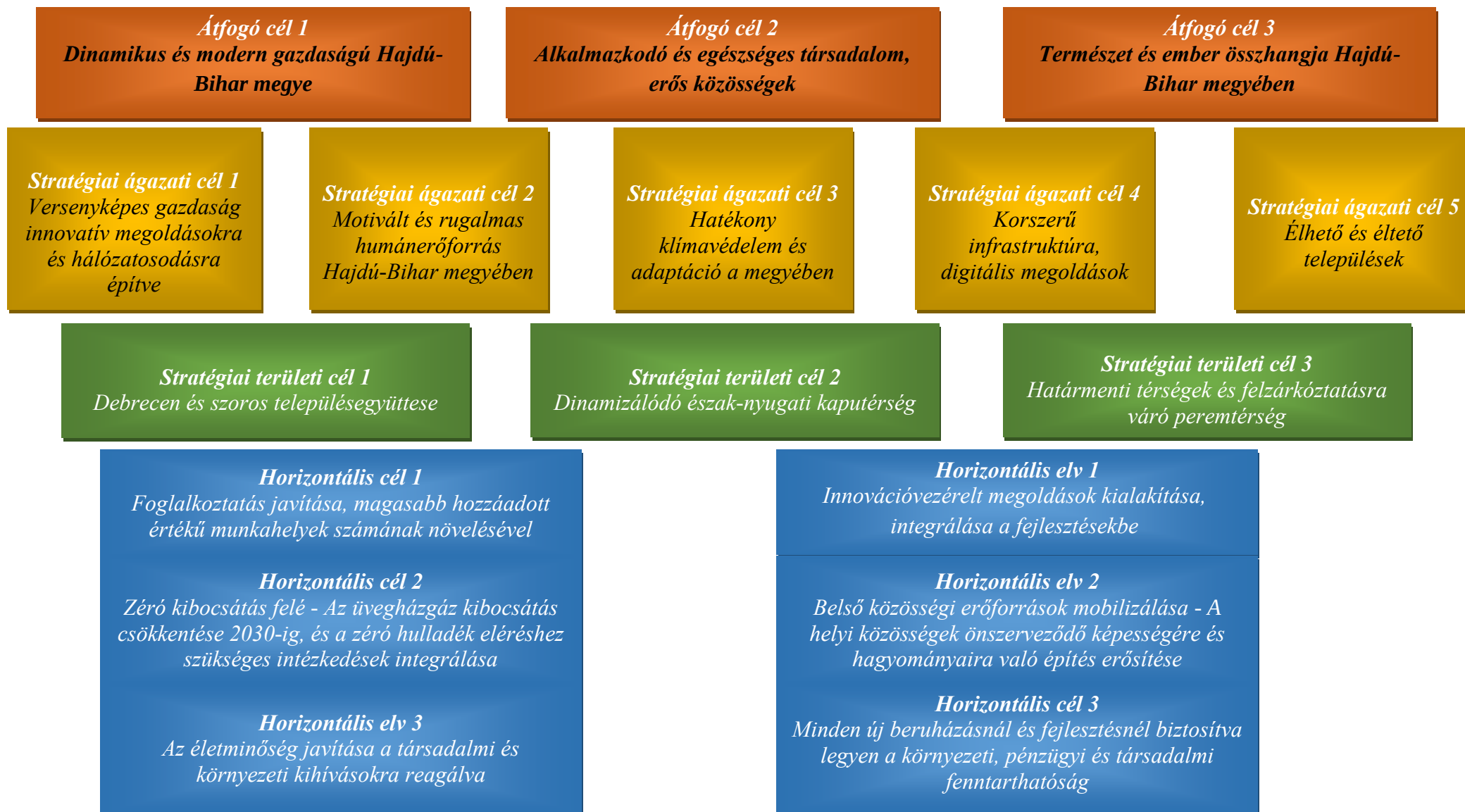
A konceptióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése adja meg az alapot a 2021-2027 közötti európai uniós tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó vármegyei program elkészítéséhez. A Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Elnöke a 43/2021. (V. 6.) számú határozatával fogadta el a konceptiót.

3. Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program elkészítése

A területfejlesztési konceptióra támaszkodva készült el a területfejlesztési program, amely két részből tevődik össze a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027 és Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 - Operatív Programrész, amelyet a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Elnöke a 44/2021. (V. 6.) számú határozatával fogadott el.

A 2021-2027-es tervezési időszak keretében a 2020.10.21. napján a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Bizottsága 49/2020. (X.21.) határozatával elfogadott partnerségi tervnek megfelelően a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat folyamatos kapcsolattartást biztosított a vélemény nyilvánításra kötelezett és a véleményt nyilvánítani kívánók részére - az elektronikus, illetve digitális formákat előtérbe helyezve a COVID-19 járvány miatt kialakult vészhelyzetre tekintettel. A tervezésben bevont szervezetek köre a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerint került meghatározásra (többek között miniszterek, országos önkormányzati érdekszövetségek, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, települési önkormányzatok, Tisza- tó Térségi Fejlesztési Tanács, szomszédos vármegyei önkormányzatok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők (kamarák, munkaadói és munkavállalói szervezetek) társadalmi szervezetek és egyéb szervezetek, vallási csoportok, gyülekezetek, civil és non-profit szervezetek, vállalkozói szektor, klaszterek).

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program célrendszere a következő:

1. ábra: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere
(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió)

Az ITP 2021-27 tekintetében kiemelten fontos a vármegyei területfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célokhoz, prioritásokhoz, illetve intézkedésekhez való illeszkedés vizsgálata.

2. ábra: TOP Plusz intézkedések és vármegyei átfogó célok illeszkedésének vizsgálata
(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program, TOP Plusz OP saját szerkesztés)

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program 2021-2027-es időszakra vonatkozó átfogó céljainak TOP Plusz Operatív Program (későbbiekben: TOP Plusz OP) intézkedéseire való illeszkedését a 2. ábra, valamint a vármegyei stratégiai ágazati és a területi célokhoz való kapcsolatot a 1. táblázat szemlélteti:

Vármegyei stratégiai ágazati és területi célok	TOP PLUSZ Operatív Program intézkedései									
	1.1 Klíma- tudatosság, éghajlat- változáshoz való alkalmazkodás	1.2. Település- fejlesztés, települési szolgáltatások	1.3. Fenntartható város- fejlesztés	2.1. Klímaparát vármegye	3.1. Vármegyei és térsgégi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2. Fenntartható város-fejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3. Helyi és térsgégi köz- szolgáltatások (ERFA)	3.4. Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	6.1. Helyi gazdaság- fejlesztés	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
1. Ágazati cél: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve									X	X
2. Ágazati cél: Motivált és rugalmas humán erőforrás Hajdú- Bihar megyében	X				X	X	X	X		X
3. Ágazati cél: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében	X	X	X	X			X	X		
4. Ágazati cél: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások	X	X	X	X			X	X	X	X
5. Ágazati cél: Élhető és éltető települések	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1. Területi cél: Debrecen és szoros településeggyüttese	X	X	X	X	X	X		X		X
2. Területi cél: Dinamizálódó észak- nyugati kaputérsg	X	X		X	X		X		X	
3. Területi cél: Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtérsg		X		X	X		X		X	

1. táblázat: TOP Plusz intézkedések és vármegyei stratégiai és területi célok illeszkedésének vizsgálata
(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program, TOP Plusz OP, saját szerkesztés)

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program prioritásait és beavatkozásait és a Hajdú-Bihar Vármegyei Integrált Területi Program 2021-27 keretében megvalósításra kerülő TOP Plusz intézkedések és beavatkozási tématerületek kapcsolatrendszerét az alábbi táblázatok tartalmazzák:

Vármegyei prioritások	Vármegyei prioritásokhoz kapcsolódó TOP PLUSZ Operatív Program intézkedések
1. Fenntartható környezet	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	1.3. Fenntartható városfejlesztés
	3.1. Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)
2. Klímaadaptáció és klímavédelem a megyében	1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	1.3. Fenntartható városfejlesztés
	2.1. Klímabarát vármegye
3. A megye gazdaságának komplex fejlesztése	3.1. Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)
	6.1. Helyi gazdaságfejlesztés
	6.2. Fenntartható versenyképes városfejlesztés
4. Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	1.3. Fenntartható városfejlesztés
	3.3. Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
	6.1. Helyi gazdaságfejlesztés
	6.2. Fenntartható versenyképes városfejlesztés
5. Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom	1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	1.3. Fenntartható városfejlesztés
6. Egészséges és gondoskodó társadalom	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	1.3. Fenntartható városfejlesztés
	3.1. Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)
	3.2. Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)
	3.3. Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
	3.4. Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)
7. Az innovatív gazdaságot támogató környezet fejlesztése Debrecenben és környékén	1.3. Fenntartható városfejlesztés
	2.1. Klímabarát vármegye
	6.2. Fenntartható versenyképes városfejlesztés
8. Élhető vidék- élhető települések	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások
	6.1. Helyi gazdaságfejlesztés

2. táblázat: Vármegyei prioritások és a TOP Plusz Operatív Program intézkedéseinek illeszkedése
(forrás: TOP Plusz OP, Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027, saját szerkesztés)

Vármegyei prioritások beavatkozásai	TOP PLUSZ Operatív Program felhívásai
1.2. Komplex települési vízgazdálkodási rendszerek kialakítása	1.2.1. Élhető települések
1.5. A barnamezős területek környezeti kármentesítése	1.2.1. Élhető települések
1.6 Környezeti nevelés és szemléletformálás innovatív, interaktív eszközeinek kidolgozása és alkalmazása	1.1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás 3.1.3. Helyi humán fejlesztések
1.7 Természeti tőke fenntartható használata, zöldinfrastruktúra fejlesztések	1.2.1. Élhető települések

Vármegyei prioritások beavatkozásai	TOP PLUSZ Operatív Program felhívásai
1.8 A körforgásos gazdaság felé történő átmenet erősítése, anyaghasználat csökkentése	1.2.1. Élhető települések
2.1. Lakó és középületek energiahatékonyságának javítása	2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) 2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)
2.4. Épületek energetikai fejlesztése során megújuló energia használat beépítése	2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) 2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)
2.6. Települési és térségi energiaközösségek, energiaudvarok létrehozása	2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) 2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)
2.8. A közúti közlekedés klímabarát fejlesztése	1.2.1. Élhető települések 1.2.3. Belterületi utak fejlesztése
2.9. Települési klímaadaptációs létesítmények kialakítása	1.2.1. Élhető települések
2.12. Klímaadaptív, többfunkciós területhasználat, rugalmas növényhasználat és tág tűrésű fajták alkalmazása	1.2.1. Élhető települések
3.1. Szállítmányozási, logisztikai hálózatosodásban való aktív részvétel javítása	6.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés
3.5. Ipari területek, kiemelten barnamezős területek fejlesztése	6.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés
3.9. Helyi gazdasághoz kapcsolódó fejlesztések, rövid ellátási láncok erősítése	6.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés
3.10. Szabadidőgazdaság fejlesztése: természeti és kulturális örökség fenntartható hasznosítása	6.1.3. Helyi és térségi turizmusfejlesztés
3.11. Kreatív és kulturális ipar erősítése	6.1.3. Helyi és térségi turizmusfejlesztés
3.13. A gazdaságfejlesztés szervezeti hatterének javítása	3.1.1. Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések
4.1. Települési és alsóbbrendű utak, kerékpárutak fejlesztése, alvóvárosok elérhetőségének javítása	1.2.3. Belterületi utak fejlesztése
4.2. Meglevő út- és vasúthálózat fenntartása és fejlesztése	6.1.2. 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése
4.5. Az intézmények és szolgáltatások digitális elérésének javítása	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
4.8. P+R parkolási rendszerek kialakítása	1.3.2. Fenntartható városfejlesztés
5.2. Munkaerőpiaci szereplők aktív együttműködési platformjának kialakítása, megerősítése	3.1.1. Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések
5.5. Oktatási intézmények infrastrukturális és digitális fejlesztése	3.3.1. Gyermekeket támogató humán infrastruktúra fejlesztése 3.3.3. Köznevelési infrastruktúra fejlesztése
5.6. A kulturális intézményrendszer fejlesztése, kreatív ifjúsági közösségi terek kialakítása	1.2.1. Élhető települések
6.1. Egészségügyi alapellátó-rendszer és önkormányzati járóbeteg ellátás intézményei szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
6.2. Egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése, digitális egészségügy erősítése	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése

Vármegyei prioritások beavatkozásai	TOP PLUSZ Operatív Program felhívásai
6.3. A védőnői szolgálat humán és eszközállományának fejlesztését, infrastrukturális és digitális megújítása	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
6.6. Lakosság egészségtudatosságának erősítése, komplex, újszerű szemléletformáló eszközök kidolgozása és alkalmazása	3.1.3. Helyi humán fejlesztések
6.7. Települési sport- és szabadidős tevékenységek lehetőségeinek bővítése, sport-infrastruktúra kialakítása és fejlesztése	1.2.1. Élhető települések
6.8. A települési és járási szintű szolgáltatások kialakítása és egyéb szociális alapellátásokhoz kapcsolódó szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek fejlesztése	1.2.2. Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) 3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése 1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT) 3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra
6.9. Időügyi infrastruktúra fejlesztése	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
6.10. Egyéb szociális ellátások fejlesztése	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
6.11. Szociális bentlakásos intézmények és közösségi ellátások fejlesztése	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
6.12. Szociálisan rászoruló csoportok és személyek szemléletformálása, felzárkóztatása	3.1.2. Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+) 3.1.3. Helyi humán fejlesztések 3.2.1. Fenntartható humán fejlesztések
6.13. Egyéni, családi és közösségi felelősség erősítése	3.1.3. Helyi humán fejlesztések
7.1. Dinamikus Cívisváros - Közlekedési hálózatok és infrastruktúra fejlesztése	1.3.2. Fenntartható városfejlesztés
7.2. Életminőség javítása Debrecenben - Vízgazdálkodás fejlesztés, kék gazdaság erősítése, közmű és energetikai fejlesztések, megújuló energia intenzív hasznosítása	1.3.2. Fenntartható városfejlesztés
7.3. Gazdaság- és innovációfejlesztés Debrecenben és környékén - ipari parkok, inkubátorházak fejlesztése	6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés
7.4. Oktatás és egészségügy fejlesztése Debrecenben és környékén	3.2.1. Fenntartható humán fejlesztések 3.4.1. Fenntartható humán infrastruktúra
7.5. Kulturális főváros Európában	1.3.2. Fenntartható városfejlesztés 3.2.1. Fenntartható humán fejlesztések
7.6. Debrecen (és térsége) turisztikai fejlesztései	6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés
7.7. Integrált településfejlesztés	1.3.1. Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása 1.3.2. Fenntartható városfejlesztés 6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés
8.2. Adaptív épületállomány és közjóléti zöldterület növelés	1.2.1. Élhető települések
8.3. Településközi kapcsolatok, város-vidék kapcsolatrendszer erősítése	1.2.1. Élhető települések
8.4. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	1.2.1. Élhető települések
8.5. Okostelepülés megoldások alkalmazásának erősítése	1.2.1. Élhető települések
8.6. A természeti örökség hasznosítása az aktív és szelíd turizmus formáin keresztül	6.1.4. Aktív turizmus fejlesztése 1.2.1. Élhető települések

3. táblázat: Vármegyei prioritások beavatkozásainak és a TOP Plusz Operatív Program felhívásainak kapcsolata

(forrás: Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 Operatív Programrész, saját szerkesztés)

A vármegyei célok, illetve prioritások és TOP Plusz Operatív Program intézkedéseinek kapcsolatrendszere jól mutatja, hogy azok a TOP Plusz keretében támogatandó területekkel összhangban állnak. A vármegyei tervezési dokumentumokban valamennyi beavatkozási téma terület – összességében a 67 db vármegyei beavatkozásból 47 esetében – beazonosítható. A TOP Plusz intézkedések elősegítik a vármegyei célrendszer elérését a települési önkormányzatok komplex fejlesztési lehetőségeinek biztosításával. A további fejlesztési elképzelések a további Operatív Programok, illetve hazai támogatási rendszerek fejlesztési területeibe illeszthetők.

A TOP_Plusz elfogadása és a 2023. évi ITP módosítás révén megjelenő új felhívások az alábbiak:

- a.) 1.1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás - a klíma stratégiák készítése kapcsán a következő szükséges beavatkozások tervezhetők: Vármegyei / települési klíma stratégiai készítése, Klímasemleges akcióterv kidolgozása, Felmérések, vizsgálatok készítése (pl.: hőségriadó tervek, épületállomány sérülékenysége), Karbonleltár készítése (SEAP/SECAP hiányában), Tudásbázis kialakítása (energetikai fejlesztések eredményei), adatbázis képzés, Környezeti monitoring rendszer működtetése, Zöld átállás támogatása, vármegyei zöld finanszírozási keretrendszer kidolgozása, szemléletformáló akciók, települések számára képzések a körforgásos gazdaságra, a hulladékképződés csökkentésre, hulladékhasznosításra, közlekedésre, konzultációk, workshop-ok, mentorálás, digitalizáció adta lehetőségek kihasználása. Az Irányító Hatóság tájékoztatása alapján erről a felhívásról kiemelt eljárásrendben döntenek és kedvezményezettjei a vármegyei önkormányzatok. Jelenleg Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata ITP költségvetésében 100 millió Ft került tervezésre az adott felhíváshoz, ami nem éri el a Miniszterelnökség által elvárt értéket. Amennyiben az ITP módosítás 2. ütemében az árfolyam növekmény lehetővé teszi, a felhíváshoz tervezett összeg felülvizsgálata megtörténhet.
- b.) 1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT) – a felhívás a deszegregáció érdekében az integrált területen lévő bérlakások felújítására irányul. Jelenleg erre a felhívásra 0 Ft összeget terveztünk – tekintettel arra, hogy nem áll rendelkezésre szabad forrás. Amennyiben az ITP módosítás 2. ütemében az árfolyam növekmény lehetővé teszi, a felhíváshoz tervezett összeg felülvizsgálata megtörténhet
- c.) 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) - az új, kombinált energetikai felhívás vissza nem térítendő támogatás (továbbiakban: VNT) mellett tartalmaz visszatérítendő forrást is. Vissza nem térítendő támogatás a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban, valamint az 5 000 fő alatti településeken megvalósuló fejlesztések esetében adható. Az ország többi területén kombinált (hitel + VNT) támogatás adható. A megújuló energiaforrásoknál a korlátozás a napelemes fejlesztésekre vonatkozik, az egyéb támogatható megújuló beruházások tisztán VNT forrásból finanszírozhatóak.
- d.) 2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált) – a felhívásra ugyanazok a feltételek vonatkoznak az FVS területén, mint az előző pontban ismertetett Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) c. felhívás esetében.
- e.) 6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés – Ez az új felhívás tartalmazza a Helyi gazdaságfejlesztés, a 4-5 számjegyű utak fejlesztése és a Helyi és térségi turizmusfejlesztés felhívások azon tevékenységcsoportjait, amelyek az FVS területén tervezhető fejlesztések körét adják.

Az ITP 2021-27 alapját képező vármegyei tervezési dokumentumok során megalkotott és működtetett partnerség körében történt társadalmasítási és véleményezési folyamat során érkezett észrevételek beépítésre kerültek. A partnerség széles körű, amely a vármegyei, helyi, városi és egyéb szintű hatóságokat, gazdasági és szociális partnereket, a civil társadalmat képviselő szervezeteket, valamint a vármegyében működő LEADER HACS-okat egyaránt magában foglalta. Továbbá a 2018-as és 2021-es

év közötti időszakban lebonyolításra került EFOP-1.6.3-17-2017-00018 azonosítószámú projekt keretében a szolgáltatási hiányok és esélyteremtési lehetőségek számbavétele is megtörtént vármegyei szinten. A projekt keretében több munkacsoport ülés (területfejlesztés, oktatás és képzés, egészségügyi és szociális, valamint felzárkózási terület) és fórumülés került megrendezésre. A megvitatott szakmai témakörök vizsgálata során elkészült a vármegyei Szolgáltatási Út Térkép és a Megyei Esélyteremtő Paktum. A projekthez kapcsolódóan elkészült szakmai dokumentumokban foglaltak felhasználásra kerültek az ITP 2021-27 összeállításánál.

Az ITP 2021. évben történt első változatának összeállítása és a 2022. évben végrehajtott 1. számú módosítása során több körben szakmai egyeztetésekre került sor - többek között a vármegyei jogú várossal, valamint az érintett szakmai szervezetekkel.

A közgyűlési előterjesztések a www.hbmo.hu honlapon mindenki számára elérhető formában rendelkezésre állnak. A 2021. július 9. napi és 2022. május 27. napi közgyűlések alkalmával elfogadásra került az előzetes Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Program 2021-27, illetve annak 1. számú módosítása. Ezen dokumentumokat a közgyűlési tagok mellett a hatályos vármegyei SZMSZ (Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 1/2015. (II. 2.) önkormányzati rendelete) szerinti kötelezően meghívandó és tanácskozási joggal rendelkező szervezetek is kapják az alábbiak szerint:

„(1) Az ülésen tanácskozási joggal vesznek részt:

- a) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben meghatározottak,
- b) a megyei önkormányzat törvényességi felügyeletéért felelős szerv vezetője,
- c) a megyei közgyűlés jegyzője, aljegyzője, az önkormányzati hivatal szervezeti egységeinek vezetői, valamint a megyei főépítész,
- d) a napirend tárgya szerint érdekelt szervek és szervezetek vezetői,
- e) a területi nemzetiségi önkormányzat elnöke,
- f) az SZMSZ 4. mellékletében felsorolt önszerveződő közösségek képviselői, a tevékenységi körükbe tartozó témákban.

(2) A tanácskozási joggal résztvevők részére a közgyűlés ülésére szóló meghívót elektronikus úton kell megküldeni, és tájékoztatni kell őket arról, hogy a közgyűlés napirendjére kerülő nyilvános előterjesztések a megyei önkormányzat honlapján megismerhetők.

(3) A közgyűlés ülésére szóló meghívót a (2) bekezdés szerinti tájékoztatással együtt, elektronikus úton meg kell küldeni:

- a) a megye országgyűlési képviselői,
- b) a megye valamennyi települési önkormányzatának polgármestere,
- c) a megyei rendőrfőkapitány,
- d) a Debreceni Egyetem rektora,
- e) a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi Iparkamara elnöke,
- f) a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának vezetője,
- g) az önkormányzati részesedésű gazdasági társaságok vezető tisztségviselői részére.

(4) Meghívottként vesznek részt a közgyűlés ülésén továbbá mindazok, akiknek a jelenlétét a közgyűlés elnöke és a bizottságok szükségesnek tartják.”

„...A közgyűlés és bizottsága ülésén tevékenységi körükben tanácskozási joggal résztvevő önszerveződő közösségek:

1. Falusi Turizmus Hajdú-Bihar Megyei Szövetsége
2. A Civil Információs Centrum feladatait Hajdú-Bihar megyében ellátó civil szervezet
3. Hajdú-Bihar Megyei Népművészeti Egyesület
4. Bihari Népművészeti Egyesület
5. Népművelők Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete
6. Hajdú-Bihar Megye és Debrecen Nyugdíjas Szervezetének Szövetsége
7. Hajdú-Bihar Megyei Polgárőr Szövetség

8. *Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete*
9. *Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete*
10. *Siketek és Nagyothallók Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete*
11. *Városok, Falvak Szövetsége Kulturális Régió.”*

A tervezés során megvalósított közvetlen bevonáson túlmenően, a minél szélesebb körben történő társadalmasítás megvalósítása érdekében az Integrált Területi Program online formában is közzétételre került a www.hbmo.hu honlapon, ahol bárki számára további lehetőség volt a véleményezésben történő részvételre.

A fentiekben ismertetettek alapján elmondható, hogy széleskörű partnerség és társadalmasítási folyamat került megvalósításra, amelynek eredményei az ITP 2021-27 dokumentum elkészítésében részletesen megjelennek az illeszkedés vizsgálata, a hiányok bemutatása és a forrásallokáció területén.

2. A vármegye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

A) A vármegyehatáron átnyúló együttműködések:

Hajdú-Bihar vármegye, mint határvármegye 4 magyarországi vármegyével, illetve 1 romániai megyével határos. Speciális helyzetéből adódóan a vármegyehatáron átnyúló együttműködések esetében szükséges vizsgálni a határon átnyúló együttműködések is. A kialakult speciális területi és társadalmi adottságokból adódóan Hajdú-Bihar vármegye regionális szinten is meghatározó szerepet tölt be.

A szomszédos vármegyék és nagyvárosok számára a Hajdú-Biharban zajló fejlesztések közül kiemelkedőek a gyorsforgalmi úthálózat megvalósított (M4 Berettyóújfalu-Nagykeréki gyorsforgalmi útszakasz), folyamatban lévő és tervezett fejlesztései (M47 Szeged-Debrecen gyorsforgalmi út), amelyeken keresztül a gazdasági-társadalmi kapcsolatok szervesülhetnek.

A vármegye természetközeli területein (Hortobágy, Bihar, Sárrét és a Nyírség) működő és tervezett turisztikai fejlesztések hatása a megyehatáron túlmutató jelentőséget mutat. Különösen fontos a Tisza-tó térsége felé mutató térszerkezeti kapcsolatok jelentősége (kerékpáros túra útvonal fejlesztése).

Az Észak-alföldi régió két másik vármegyeszékhelye közül Nyíregyháza felé nagyon szoros közlekedési-funkcionális együttműködés alakult ki. A felsőoktatás jövőbeni fejlődési trendjét tekintve ebben a szférában is további kooperáció várható. Ehhez hasonló lépések fognak megvalósulni hamarosan Szolnok irányában is, amelyeket az M4-es autópálya folyamatban lévő fejlesztései tovább erősítenek.

A vármegyeszékhely és a határ túloldalán fekvő Nagyvárad együttműködése régi hagyományokkal rendelkezik. A vármegyében tervezett fejlesztések közül szinte valamennyi (iparfejlesztés, vasútfejlesztés, úthálózat, repülőtér, felsőoktatás) jelentős hatással lesz Bihar megye székhelyének a fejlődésére is. A két város és várostérség egyre szerveesebb és szinergikus fejlődésével igazi Eurometropolist alkot a régióban.

A vármegyében lévő települési önkormányzatok egyéni településfejlesztési célkitűzéseinek a megvalósításához a vármegyei koncepció valamennyi szférában hozzájárul, ugyanakkor emellett a településhatáron túlmutató programok és projektek támogatásával magasabb dimenzióba is helyezi azokat.

Az utóbbi évben kialakításra került egy új típusú regionális együttműködési forma, amely országhatáron átnyúlóan földrajzilag is kapcsolódó területeket kíván együttesen fejleszteni.

Magyarország Kormánya elfogadta 1073/2020. (III. 5.) Korm. határozatával a „Creative Region” – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország – gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló – nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervéről szóló programot, valamint az 1566/2020. (IX. 4.) és 1570/2020 (IX. 4.) Korm. határozatokat, melyek alapján az „Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna” Hajdú-Bihar vármegye, Heves vármegye, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye, Nógrád vármegye és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közigazgatási területét foglalja magában, amelyre vonatkozóan nemzeti, gazdasági, kulturális övezetre vonatkozó fejlesztési tervet készít, melyhez a határon túli területek is csatlakoznak.

Az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna a következő közös stratégiai célrendszer kialakítását tervezi:

1. Gazdasági versenyképesség növelése – gazdaságfejlesztés a Zóna húzóágazataira építve
2. Társadalmi innováció fejlesztése – élhető és megtartó Zóna kialakítása
3. Területi infrastruktúra fejlesztése - gazdasági és környezeti kohézió fenntartható, elérhető és biztonságos településhálózat

A Zóna szintű célkitűzések több ponton is illeszkednek a TOP Plusz Operatív Program keretében támogatható tevékenységekhez. A kapcsolatrendszer tovább erősítését szolgálják a közös irányvonal mentén történő fejlesztések mellett a több vármegyét érintő közös fejlesztési elképzelések megvalósításai, amelyek kidolgozás alatt állnak.

B) A vármegye országhatáron átnyúló együttműködései:

Hajdú-Bihar vármegye országhatáron átnyúló együttműködéseit tekintve az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zónán kívül is kiemelten fontos partnerként tekint a romániai Bihar megyére. Az Interreg V-A Program keretében a Románia-Magyarország (ROHU) konstrukciót tekintve számos közös fejlesztés valósult/valósul meg a 2007-2013-as, illetve a 2014-2020-as programozási időszakokban. Hajdú-Bihar megyében összesen 30 db Interreg Románia – Magyarország konstrukcióból finanszírozott projekt valósult vagy valósul meg jelenleg is, amelyből 16 projekt esetében a vármegye települési önkormányzatai a kedvezményezettek, továbbá 14 esetben vármegyei szervezetek jelentik a kedvezményezettek körét. Az Interreg V-A Program változatos finanszírozási lehetőségeket nyújt, közvetlenül támogatva a határon átnyúló hatással rendelkező projekteket, elősegítve a határmenti régió együttműködésén alapuló homogén és összehangolt fejlődést, melynek végső célja, hogy e régiót versenyképesebbé és vonzóbbá tegye a mindennapi és üzleti élet, valamint a turizmus terén.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának nemzetközi kapcsolatai:

A Hajdú-Bihar vármegyei együttműködések körének kiszélesítését szolgálja Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata nemzetközi kapcsolatainak további fejlesztése. A vármegyei önkormányzat szervezeti struktúrája világosan érzékelteti, hogy az intézmény kiemelten kezeli a nemzetközi együttműködésekben rejlő lehetőségek kiaknázását: a Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Osztály keretein belül működő Nemzetközi Csoport munkatársai hivatottak a vármegye nemzetközi szakmai kapcsolatainak, partnerségének bővítését, a nemzetközi tapasztalatcserén alapuló szakmai kapacitások erősítését

elősegíteni. Ennek keretében számos nemzetközi, kiemelten interregionális és transznacionális pályázat megvalósításában vesz vagy vett részt, amelyek számos vármegyei stratégiai fejlesztési iránnyal és célkitűzéssel összhangban biztosítják a naprakész tudástőke és európai gyakorlati megoldások megismerését, vármegyei kontextusba történő átültetését, továbbá a projektek széleskörű partnerségi hálózatának kiépítését. A nemzetközi jó gyakorlatok érintenek több vármegyei fejlesztési célkitűzéshez kapcsolódó területet (pl.: gyógyhelyek fejlesztése, zöldutak kialakítása, társadalmi vállalkozások támogatása, stb.). A jó gyakorlatok és naprakész tudástőke figyelembevétele elősegítheti a TOP Plusz keretében támogatható tevékenységek fenntarthatóbb, hatékonyabb és innovatívabb szemléletű megvalósítását.

C) Ágazati kapcsolódások, illeszkedés az egyéb hazai stratégiákhoz:

Az ágazati kapcsolatok vizsgálata is elengedhetetlen része a vármegye külső kapcsolatrendszere vizsgálatának. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval történő kapcsolódás vizsgálata alapján megállapítható, hogy a vármegyei célrendszer ágazati területekhez való illeszkedése megfelelő.

Hajdú-Bihar vármegye jövőképe jól illeszkedik az OFTK célrendszeréhez, különösképpen a gazdasági fejlődéshez és a fenntarthatóság elveinek teljesüléséhez.

Az OFTK összesen 4 átfogó célt és 12 specifikus célt fogalmaz meg, 7 szakpolitikákban érvényesítendő és 5 területi célt. Hajdú-Bihar vármegye koncepciója pedig 3 átfogó célt, 5 ágazati stratégiai és 3 területi stratégiai célt fogalmaz meg. A célok egymással koherenciában, de eltérő mértékben kapcsolódnak egymáshoz. Az OFTK megyei átfogó, illetve stratégiai célokhoz való illeszkedését a következő táblázatok szemléltetik:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció átfogó céljai	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó céljai		
	Átfogó cél 1 Dinamikus és modern gazdaságú Hajdú-Bihar megye	Átfogó cél 2 Alkalmazkodó és egészséges társadalom, erős közösségek	Átfogó cél 3 Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	XX	X	-
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	-	XX	X
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	-	XX	XX
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	-	-	XX

XX: erős kapcsolat, X: közepes kapcsolat, - : kapcsolat hiánya

4. táblázat: OFTK és HBM Koncepció átfogó céljainak kapcsolata
(forrás: OFTK, Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Koncepció, saját szerkesztés)

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió szakpolitikákban érvényesítendő specifikus céljai	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai ágazati és stratégiai területi céljai							
	Stratégiai ágazati cél 1: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve	Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humán erőforrás Hajdú-Bihar megyében	Stratégiai ágazati cél 3: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében	Stratégiai ágazati cél 4: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások	Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések	Stratégiai területi cél 1: Debrecen és szoros településegysége	Stratégiai területi cél 2: Dinamizálódó észak-nyugati kaputársaság	Stratégiai területi cél 3: Határmenti társaságok és felzárkóztatásra váró peremtársaság
Szakpolitikai specifikus cél 1: Versenyképes, innovatív gazdaság	XX	X	-	X	X	XX	X	X
Szakpolitikai specifikus cél 2: Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	-	X	X	X	X	XX	-	-
Szakpolitikai specifikus cél 3: Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	X	X	X	-	XX	X	XX	XX
Szakpolitikai specifikus cél 3: Kreatív tudástársadalom, piacorientált kézsaságok, K+F+I	XX	XX	-	X	-	XX	X	X
Szakpolitikai specifikus cél 4: Értéktudatos és szolidáris önrendelkődő társadalom	X	X	-	-	-	X	X	X
Szakpolitikai specifikus cél 5: Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	-	-	-	X	-	-	-	-
Szakpolitikai specifikus cél 6: Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	-	-	XX	X	X	X	X	X

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió területi specifikus céljai	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai ágazati és stratégiai területi céljai							
	Stratégiai ágazati cél 1: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve	Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humán erőforrás Hajdú-Bihar megyében	Stratégiai ágazati cél 3: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében	Stratégiai ágazati cél 4: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások	Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és életető települések	Stratégiai területi cél 1: Debrecen és szoros településeggyüttese	Stratégiai területi cél 2: Dinamizálódó észak-nyugati kaputérsg	Stratégiai területi cél 3: Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtérsg
Területi specifikus cél 1: Az ország makro-regionális szerepének erősítése	XX	X	-	XX	-	XX	X	X
Területi specifikus cél 2: A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	-	-	-	XX	X	X	-	-
Területi specifikus cél 3: Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	XX	X	X	XX	XX	X	XX	XX
Területi specifikus cél 4: Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	X	-	XX	-	X	X	X	X
Területi specifikus cél 5: Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	XX	XX	-	X	XX	XX	XX	XX
Területi specifikus cél 6: Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	X	-	-	XX	X	XX	X	X

XX: erős kapcsolat, X: közepes kapcsolat, -: kapcsolat hiánya

**5. táblázat: Az OFTK specifikus céljainak és Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió stratégiai céljainak kapcsolata
(forrás: OFTK, Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Konceptió, saját szerkesztés)**

Az OFTK specifikus és Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Kon koncepciójának stratégiai célrendszere között a legnagyobb fokú kapcsolódás az elmaradott, főként vidéki térségek felzárkóztatási törekvéseiben érhető tetten. Hajdú-Bihar vármegye gazdaságát tekintve ugyanis nagymértékű centralizáció figyelhető meg Debrecen révén. Az élhető és éltető település célkitűzés teljesülés érdekében kiemelt fontosságú az elmaradott térségek tervszerű társadalmi-gazdasági élénkítése. Csekély mértékű kapcsolódás a két célrendszer között főként az állami szintű célok tekintetében figyelhető meg, ugyanakkor kihangsúlyozandó, hogy legalább közepes erősség minden paraméternél azonosítható. A fent ismertetettek alapján elmondható, hogy a vármegyei átfogó célok és stratégiai célok az OFTK-val összhangban állnak.

Ágazati program	Illeszkedés az ágazati programokhoz
Digitális Megújulás Operatív Program Plusz	A fejlődés fontos része olyan működési környezet megteremtése, amelynek kialakítása követi a kor, a technológia és a gazdasági-társadalmi igények változását. Ezen megoldások alkalmazhatósága az ITP 2021-27 esetében is releváns.
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz	A 2021-2027-es időszak feladatai között továbbra is szerepel a humánszolgáltatások fejlesztése és a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatásának elősegítése, amelyhez az ITP 2021-2027 intézkedései is kapcsolódnak.
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz	Vármegyénk közlekedése az elmúlt években nagy fejlődésen ment át, amelyek javították a vármegye külső és belső közlekedési hálózatát és az elérés javítását, azonban jelentős figyelmet kell fordítani ennek folytatására is. Szükséges a meglévő és tervezett gyorsforgalmi utak elérhetőségének javítása mind közösségi, mind pedig gazdasági szempontból. A vármegye belső közlekedésének javítása a munkaerő mobilitását segíti elő, amely a térségi elérhetőséget biztosító utak korszerűsítését igényli. Ezzel a térszervező erővel bíró járásközpontok erősítése is megvalósul.
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz	A GINOP Plusz program kiemelt figyelmet fordít a megkezdett fejlesztések folytatására a vállalkozások tekintetében, amelyek a TOP Plusz forrásokkal kiegészülve a vállalkozói szféra számára kijelöli és biztosítja a fejlődéshez szükséges forrásokat. Kiemelt jelentőségű a foglalkoztatási paktum esetén megkezdett folyamatok továbbvitele az előttünk álló időszakban is.
Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	Jelentős figyelmet érdemel az ágazati programban leírtak közül Hajdú-Bihar vármegye tekintetében is a települési zöld és kék infrastruktúra fejlesztés, valamint az energiahatékonyság szem előtt tartása, amely a TOP Plusz programmal összhangban jelentős fejlesztési lehetőségeket biztosít.
Végrehajtás Operatív Program Plusz	A vármegyei ITP 2021-2027 előkészítési és megvalósítási tevékenységeinek elősegítését szolgálja az intézményi háttér fejlesztése révén.
Helyreállítási és Ellenállóképesség Eszköz	A Helyreállítási és Ellenállóképesség Eszköz (RRF) számos területen erősíti és kiegészíti a TOP Plusz intézkedéseket és felhívásokat, ezáltal vármegyei szinten minél szélesebb körben valósulhatnak meg fejlesztések többek között oktatási, energetikai és egyéb szociális területeken, kiemelten a vármegyében található 4 komplex programmal fejlesztendő járással szemlélve.

6. táblázat: Ágazati programokhoz való kapcsolódások bemutatása
(forrás DIMOP Plusz, EFOP Plusz, GINOP Plusz IKOP Plusz KEHOP Plusz, VOP Plusz, illetve az RRF elfogadott OP-k , saját szerkesztés)

Az ágazati stratégiákkal kapcsolatos részletes összefüggéseket a „Hajdú-Bihar megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó feltáró-értékelő vizsgálat” és a „Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési

Koncepciója” dokumentumok tartalmazzák. Az ITP 2021-2027 keretében megvalósítandó konstrukciók értékelése és végrehajtása során az országos ágazati stratégiák iránymutatásai, céljai kiemelt jelentőségű szempontok.

3. A vármegye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a vármegyében 4 olyan járás van, mely komplex programmal fejlesztendő: a Nyíradonyi-, a Derecskei-, Püspökladányi- és a Berettyóújfalui járás. Ezen járásokban a fejlesztések egyszerre kell, hogy koncentráljanak a versenyképes technológia elemeinek befogadására képes közeg kialakítására és az alapvető készségek fejlesztésére. Ennek megfelelően az egyes beavatkozások tervezésekor és a fejlesztések megvalósításakor különös figyelmet kell fordítani az elmaradott térségek felzárkóztatására, s a vármegye többi területén beindult folyamatokhoz való kapcsolódásra. A földrajzi célterületeknél a komplex programmal fejlesztendő járások közül a Nyíradonyi járás települései a Keleti agglomerációs térség részét képezik, a Derecskei járás települései három földrajzi célterületen (Déli agglomerációs térség, a Keleti agglomerációs térség, illetve a Bihari térség) találhatóak. A Berettyóújfalui járás települései a Bihari térséget, míg a Püspökladányi járás települései a Sárréti térséget alkotják. A komplex programmal fejlesztendő járások célzott kezelése az 5. fejezetben kerül bemutatásra.

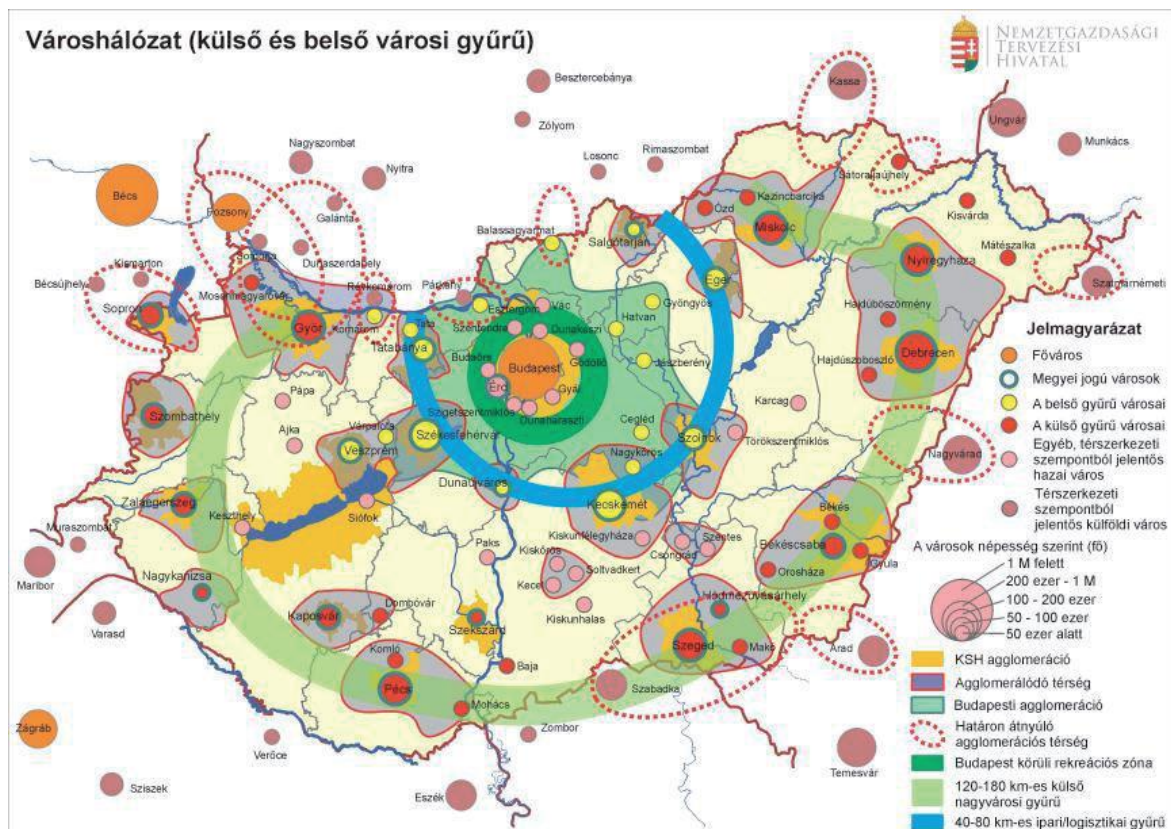
A Földrajzi célterületek kijelölésének logikája

1/2014. (I. 3.) OGY határozat - a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban szereplő A város- és várostérség fejlesztési prioritásai és szempontjai rész szerint az ország fenntarthatóságának biztosításában játszott szerepük mellett a városok felelőssége óriási az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is. Várostérségeinknek kiemelkedően hozzá kell járulniuk az ország gazdasági növekedéséhez.

A fenntartható, integrált város- és vidék kapcsolathoz fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása is beletartozik. A kompakt városszerkezet jellemzői:

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- A közlekedés racionalizálása és a fenntarthatóságának biztosítása, a környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).

Az OFTK-ban szereplő Városhálózat (39. ábra) külső, belső városi gyűrűket bemutató térkép szerint Debrecen Budapesthez viszonyítva a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrűben található, körülötte pedig a KSH adatai alapján egy agglomeráció található, melyek települései szoros kapcsolatban állnak a vármegyeszékhellyel.

3. ábra: Országos városhálózat (külső és belső városi gyűrű)
(forrás OFTK 39. ábra)

Hajdú-Bihar vármegye városhálózatából kiemelkedik a vármegyeszékhely. A vármegye városainak lakosságszámát tekintve Debrecen lakónépessége (199 856 fő) többszöröse a sorban következő városénak, Hajdúböszörménynek (30 543 fő) is. Debrecen esetében az önálló célterületként való kiemelést indokolja az, hogy Debrecen Magyarország egyik kiemelkedő gazdasági potenciállal rendelkező városa, a tudás és az innováció hazai központja. Oktatási, gazdasági, kulturális teljesítménye alapján dinamikus fejlődő, országhatárokon átívelő kapcsolatokkal rendelkező vármegyeszékhely, többszintű régióközponti funkciókat ellátó európai középváros, dinamizálódó régióközpont, továbbá az MTrT szerint regionális térszervező központ.

Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiója dokumentum 2.6 fejezete tárgyalja Hajdú-Bihar vármegye 2021-2027-es időszakra vonatkozó fejlesztésének stratégiai céljait, amelyek két szinten – Ágazati és Területi célok – kerültek meghatározásra.

A Területi Célok szintjén a vármegye településeinek környezeti, társadalmi-gazdasági helyzete és adottságai alapján három jól elkülöníthető területi sajátosságokkal és fejlesztési igényekkel jellemezhető egység írható le a vármegye területén. A meghatározás másik fontos alapja a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI.26.) Kormány rendelet volt. Ezek alapján három területi cél került lehatárolásra, amely, mint a koncepcióban is említésre került tovább bontható.

A Konceptió által lehatárolt három terület:

- Debrecen és szoros településegysége (Stratégiai területi cél 1 (T1)),
- Dinamizálódó észak-nyugati kaputérség (Stratégiai területi cél 2 (T2)),
- Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtérség (Stratégiai területi cél 3 (T3)).

A T1 célterület kijelölése esetében a települések alábbi statisztikai mutatóit vizsgáltuk meg:

- Vándorlási egyenleg az előző népszámlálás óta (2011),
- A vármegyeszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (2019),
- Más településre, külföldre ingázó és változó településen dolgozó foglalkoztatottak összesen (lakóhely szerint 2011),
- Az ingázó népesség aránya az állandó népességhez viszonyítva.

A fent nevezett statisztikai adatokat a KSH és a TeIR rendszerek adatbázisa szolgáltatta. Minden esetben a legfrissebb, rendelkezésre álló adatokkal dolgoztunk.

Meghatároztuk, hogy mely települések jellemezhetők a megyeszékhelyhez képest legfeljebb 25 perces közúti elérhetőségi idővel, továbbá vizsgáltuk, hogy a legutóbbi népszámlálás adatai alapján az eljárók aránya a teljes népességből nagyobb legyen, mint 8% vagy több mint 1000 fő (ez jelzi a központtal való erőteljes kapcsolatot), illetve a vándorlási különbözet pozitív legyen.

Debrecen és a városhoz legszorosabban kapcsolódó települések jelentik a vármegye magterületét, amely a vármegyeszékhely tudás- és technológiagazdag gazdaságára és sokoldalú szolgáltatási szerepére alapozva a vármegyénél jóval nagyobb területi egység központjaként működik.

Debrecen és környékének fejlesztése (figyelemmel a megye többi településének érdekeire is) az egész vármegye fejlesztésének kulcsa lehet.

A fenti szempontok együttes figyelembevételére alapján kijelölésre került a Debrecen agglomerációját képző települések sora, amelyek két irányból, Északról és Délről ölelik körül a várost, vagyis ezek a **vármegyeszékhely szoros településegységei (Stratégiai területi cél 1 (T1))**:

- **Északi agglomerációs térség**
- **Déli agglomerációs térség**

A vármegyeszékhelytől távolodva a vármegye észak-nyugati, illetve nyugati területein található térségekbe szerveződő települések vonatkozásában a kulturális adottságokat, továbbá a fejlődésük jövőbeni útját figyelembe véve kerültek kialakításra erős, térszervező erővel bíró települések körül a további célterületek. Ennek kijelölésében tekintettel voltunk a 290/2014. (XI. 26.) Korm.rendelet szerint – kedvezményezett járások lehatárolására, amely területek Hajdú-Bihar vármegye tekintetében kapu szerepet töltenek be, mint Dinamizálódó észak-nyugati kaputérség (Stratégiai területi cél 2 (T2):

- **Erősödő északnyugati kapu térsége:** A két szomszédos vármegyeszékhely (Nyíregyháza és Miskolc), illetve az országos jelentőségű M35/M3 útvonalak közelségét kiaknázva a meglévő adottságokra (mezőgazdaság, élelmiszeripar, energiatermelés, turizmus) alapozva a térség Hajdú-Bihar vármegye egyre inkább dinamizálódó területi egységévé válik.
- **Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége:** A Hortobágy és a Tisza vonzásában elterülő térség települései a természeti és kulturális értékek megőrzésével, illetve fenntartható hasznosításával jelentős fejlesztések színterei lehetnek a helyi mezőgazdasági, élelmiszeripari és kézműipari termékek előállítására, illetve a szelíd és aktív turizmus területén.

A Stratégiai területi cél 3 (T3) közé tartozó települések esetében fontos szempont volt, hogy Hajdú-Bihar

vármegye esetében különösen a hátrányos helyzetű vidéki kistelepülések tekintetében megoldandó problémát jelent az előregedés és az elvándorlás mértékének növekedése, valamint az elszegényedés. A megnevezett tendencia a vármegyében legjelentősebben a határmenti térségben van jelen. Fontos cél ezeknek a folyamatoknak a kezelése, olyan biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető környezet fenntartása, amely megőrzi a vármegye e területeinek értékeit. Ezen területeket elsősorban a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti komplex programmal fejlesztendő járások jelentik, melyek területileg jól elkülöníthetők (a vármegye déli és keleti határmenti térségei). Ezen térségek fejlesztésére kiemelt figyelmet szükséges fordítani. A Ligetalja-Érmellék térsége megnevezés módosításra kerül a 2021. évben elfogadott tervezési dokumentumban megjelölt tájegységre utaló megnevezés helyett – tekintettel arra, hogy az ITP elfogadásának időpontjához képest kedvező gazdasági folyamatok indultak el.

A térség, a fejlesztéseket megalapozó természeti, kulturális adottságok és a földrajzi fekvés alapján szintén három térségre osztható, úgymint:

- **Keleti agglomerációs térség:** A Debreceni északi és déli agglomerációs terület kedvező hatásait (közeli munkahely és szolgáltatások) és a határmenti fekvés miatt erősödő transzfereket egyre inkább kihasználni képes terület. A természeti adottságok jó alapot teremtenek a helyi gazdaság erősítésére.
- **Bihari térség:** A térség a megépített M4 autópálya szakasztól délre fekszik, határmenti fekvés miatt felerősödő transzfer szerepe és helyi gazdaság szerepének felértékelődése erősíti az itt élők identitását, amely az egyébként számos társadalmi-gazdasági problémával küzdő térségben hozzájárul a népességmegtartó erő növekedéséhez.
- **Sárréti térség:** A Sárrét térsége, - melynek keleti határa a Berettyó folyó, Keleti- főcsatorna, - ahol 3 város mellett több közepes és kis lélekszámú község egészséges viszonya figyelhető meg, a térszerkezeti tengely erősödése (M4, vasútvonalak) lehet a leszakadás megakadályozásának záloga.

Az ITP 2021-27 a programozási időszakban hozzá kell, hogy járuljon a tagállam új ERFA rendelet 11. cikkely szerinti kötelezettségének teljesítéséhez. Ennek értelmében a vármegyei önkormányzat a városi jogállású települései részére allokálhat stratégiai forráskeretet az új ERFA rendelet 11. és az új CPR rendelet 23. cikkelyével összhangban. A fenntartható városfejlesztési eszközt megvalósító városokra/várostérségekre a vármegyei önkormányzat tesz javaslatot.

Az ország valamennyi vármegyéjében a TOP Plusz programozással párhuzamosan zajló megyei területfejlesztési koncepciók és programok helyzetfeltárása alapján a vármegyei tervezésben az alábbi fókuszok érvényesülnek:

1. vármegyei székhelyek / megyei jogú városok,
2. fejlődési tengelyek,
3. további alközpontok.

A vármegyei tervezésben kivétel nélkül elsődleges figyelem irányul a vármegye területén található nagyvárosokra, megyei jogú városokra, amelyek az ország városhálózatának gerincét képezik. Habár ezek a legjobban pozícionált települések, a vármegye területén elsődleges közvetítői a fejlődést érintő új jelenségeknek, mégis továbbra is szükséges ezeket a városokat térszervező szerepkörükben megerősíteni, hiszen környezetükhöz képest ugyan jobb pozícióban vannak, egymáshoz viszonyított

fejlettségük azonban relatív. Így kevésbé fejlett térségekben a vármegyeszékhely / megyei jogú város támogatása indokolt. Hajdú-Bihar Vármegye az IH által engedélyezett városkijelölési módok közül az egyfókuszú városkijelölést alkalmazza.

A vármegyei városhálózathoz kiemelkedik Debrecen, mint regionális térszervező központ, mind a lakosság nagyságát tekintve, mind gazdasági, társadalmi, kulturális, oktatási értelemben és egészségügyi ellátások igénybevételének lehetősége szempontjából is. A megyei jogú város ezáltal más területi kategóriába tartozik, így az ERFA 11. cikk alapján a kiemelt városok körében kizárólag a megyeszékhely város található.

4. Az ITP 2021-27 fejlesztési célterületeinek kijelölése - A vármegyei forrásfelhasználási módok

A vármegyei forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódó vármegyében beazonosítható hiányok a következők:

TOP Plusz intézkedések és beavatkozási tématerületek		A vármegyében azonosítható hiányok
Élhető vármegye		
1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	Az utóbbi években folyamatosan változó környezet negatív hatásai a vármegyét is új kihívások elé állította és rávilágított a természeti és gazdasági területen jelentkező hiányosságokra. A vármegye egészének kiemelten fontos, hogy olyan intézkedési tervek, stratégiák készüljenek el és akciók valósuljanak meg, amelyek a szélsőséges időjárási körülményekre és környezeti és gazdasági folyamatok változására is választ ad.
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.2.1. Élhető települések	Az élhető települések felhívás komplex, többféle támogatható tevékenységet tartalmaz, mely a településeken vagy adott térségekben tapasztalható szolgáltatás hiányok felszámolását célozza. A vármegye teljes területe a felhívás célterülete.
	1.2.2. Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	A szociális városrehabilitációs felhívás célterülete a városi jogállású települések, melyek területén a KSH kimutatása alapján szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek találhatók. Jellemzően ezekben a városrészekben koncentrálódik a hátrányos helyzetű lakosság, ami együtt jár a lakhatási, szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és egyéb kapcsolódó problémák területi koncentrálódásával – ezek a problémák integrált megoldásokat igényelnek, valamint előfeltételezik az érintett szervezetek összefogását és a helyi lakosság intenzív bevonását.
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	A belterületi utak fejlesztése a vármegye teljes területén szükségletként merül fel.
	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	A vármegyében a 2014 - 2020-as időszakban a városi jogállású települések többsége megvalósított vagy még jelenleg is megvalósít Szociális városrehabilitációs projekteket, melyek a szegregált városi területek fejlesztését biztosítják. Tekintettel arra, hogy a projektek még nem zárultak le, illetve a 2022. évi népszámlálás eredményei alapján még nem kerültek felülvizsgálatra városi szegregációs területek, így jelenleg nem áll rendelkezésre kellő információ a hiányterületek meghatározásához.

TOP Plusz intézkedések és beavatkozási tématerületek		A vármegyében azonosítható hiányok
1.3 Fenntartható városfejlesztés	1.3.1. Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	Debrecen MJV a vármegye gazdasági, oktatási, foglalkoztatási, kulturális, közigazgatási és közszolgáltatási központja, így a fejlesztése húzó hatással van a vármegye további településeire. A fenntartható városfejlesztés keretében az integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések valósulhatnak meg.
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	
Klímaparát vármegye		
2.1 Klímabarát vármegye	2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	A vármegye teljes területén jellemzőek olyan települések, ahol az önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonysága nem megfelelő. Az energetikai korszerűsítési fejlesztések jellemzően a külső határoló szerkezetek szigetelését, a külső nyílászárók cseréjét, az energetikai gépészet korszerűsítését, illetve a megújuló energiákra való átállást foglalja magába.
	2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	
	2.1.2. Fenntartható energiahatékonyság	A fenntartható energiahatékonyság keretében az integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések energetikai elemei valósulhatnak meg.
	2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	
Gondoskodó vármegye		
3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.1.1. Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	Hajdú-Bihar vármegyét foglalkoztatási szempontból kettősség jellemzi, mert egyszerre tapasztalható a munkaerőhiány (bizonyos ágazatokban, illetve szakmákban) és a munkanélküliség (elsősorban az alacsony végzettséggel és/vagy nem keresett szakképesítéssel rendelkezők, a pályakezdők és az idősök körében). A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának megteremtése vármegyei szintű koordinációval valósítható meg a leghatékonyabban.
	3.1.2. Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	A szociális városrehabilitációs felhívás célterülete a városi jogállású települések, melyek területén a KSH kimutatása alapján szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek találhatók. Jellemzően ezekben a városrészekben koncentrálódik a hátrányos helyzetű lakosság, ami együtt jár a lakhatási, szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és egyéb kapcsolódó problémák területi koncentrálódásával – ezek a problémák integrált megoldásokat igényelnek, valamint előfeltételezik az érintett szervezetek összefogását és a helyi lakosság intenzív bevonását.
	3.1.3. Helyi humán fejlesztések	A hátrányos helyzetű célcsoportokra fókuszálva és a szolgáltatási hiányok kiküszöbölése érdekében a közösségfejlesztési, sport, szemléletformáló és egyéb programok megvalósítására a vármegye teljes területén igény jelentkezik, ezzel erősíthető a társadalmi kohézió, javítható a népesség egészségi állapota és megtörténhet a lakosság érzékenyítése olyan sarkalatos témák iránt, amelyek a vármegye esetében kiemelten fontosak (pl.: esélyegyenlőség, klímaadaptáció, helyi értékek megőrzése, generációk közötti megértés, stb.)
3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.2.1. Fenntartható humán fejlesztések	Debrecen MJV a vármegye gazdasági, oktatási, foglalkoztatási, kulturális, közigazgatási és közszolgáltatási központja, így a fejlesztése húzó hatással van a vármegye további településeire. A fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei) keretében az integrált

TOP Plusz intézkedések és beavatkozási tématerületek		A vármegyében azonosítható hiányok
		településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések soft elemei valósulhatnak meg.
3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	3.3.1. Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	A vármegye teljes területén található olyan települések, amelyek esetében infrastrukturális vagy kapacitásbeli hiányosságok jelentkeznek a bölcsődei, óvodai ellátás vagy a köznevelés terén. A cél minden esetben az érintett közszolgáltatás minőségének emelése és a hozzáférhetőség biztosítása.
	3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	A vármegye területén található olyan települések, amelyek esetében infrastrukturális vagy kapacitásbeli hiányosságok jelentkeznek az egészségügyi alap- és szakrendelés vagy a szociális alapszolgáltatások terén. A cél minden esetben az érintett közszolgáltatás minőségének emelése és a hozzáférhetőség biztosítása.
	3.3.3. Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	A vármegyei köznevelési infrastrukturális fejlesztések kiemelt célja a vármegye teljes területén, hogy a köznevelési feladatellátáshoz való hozzáférést biztosítva legyenek meg az intézményekben a jelen kor elvárásainak megfelelő infrastrukturális feltételek.
3.4. Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	Debrecen MJV a vármegye gazdasági, oktatási, foglalkoztatási, kulturális, közigazgatási és közszolgáltatási központja, így a fejlesztése húzó hatással van a vármegye további településeire. A fenntartható városfejlesztés keretében az integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések közül a gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra, a köznevelési, az egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztései valósulhatnak meg.
Versenyképes vármegye		
6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés	Gazdasági szempontból meghatározóak a járásközpontok, illetve egyéb olyan települések, ahol fokozott igény jelentkezik az ipari, gazdasági infrastruktúra fejlesztésére, bővítésére.
	6.1.2. 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	A fejlesztendő 4 és 5 számjegyű utak körének kijelölése elsősorban a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és az Építési és Közlekedési Minisztérium hatáskörébe tartozik. Elsődleges szempont az autópályák, a főútvonalak, a vármegyeszékhely, a járásközpontok és a határátkelők jobb elérhetőségének biztosítása, valamint a periférikus elhelyezkedésű térségek izoláltságának csökkentése.
	6.1.3. Helyi és térségi turizmusfejlesztés	A vármegyében jellemző az aktív és szelíd turizmusra épülő, hálózatosodást elősegítő természeti és kulturális hasznosítási igény. A területi szerelő célja, hogy az ilyen típusú fejlesztések koncentráltan valósuljanak meg.
	6.1.4. Aktív turizmus fejlesztése	A vármegyében különösen jellemző a természeti örökség, táji és környezeti értékek, flóra és fauna fenntartható, egyben felelős gazdasági és társadalmi hasznosítását, az aktív turizmust célzó fejlesztési megközelítés. A területi szereplő célja, hogy az ilyen típusú fejlesztések koncentráltan valósuljanak meg.
6.2. Fenntartható versenyképes városfejlesztés	6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés	Debrecen MJV a vármegye gazdasági, oktatási, foglalkoztatási, kulturális, közigazgatási és közszolgáltatási központja, így a fejlesztése húzó hatással van a vármegye további településeire. A

TOP Plusz intézkedések és beavatkozási tématerületek		A vármegyében azonosítható hiányok
		fenntartható városfejlesztés keretében az integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések valósulhatnak meg.

7. táblázat: A TOP Plusz Operatív Program beavatkozási tématerületei és a vármegyében azonosítható hiányok (forrás: saját szerkesztés)

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban, illetve Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Programban meghatározott stratégiai célterületek tovább bontásával alakultak ki a Hajdú-Bihar vármegye által megkülönböztetett fejlesztési célterületek, amelyeknek részletes leírása jelen dokumentum 3. fejezetben került megfogalmazásra. A kialakításra került forrásfelhasználási módok a következő fejlesztési célterületek meghatározása mentén történtek:

1) Fenntartható városfejlesztés (I. Forrásfelhasználási mód):

Az ERFA 11. cikk alapján kiemelt város Hajdú-Bihar vármegye esetében Debrecen, mint a vármegye legkiemelkedőbb mutatószámokkal rendelkező települése, amely régiós központi szerepet is betölt. Debrecen Magyarország egyik kiemelkedő gazdasági potenciállal rendelkező városa, a tudás és az innováció hazai központja. Oktatási, gazdasági, kulturális teljesítménye alapján dinamikusan fejlődő, országhatárokon átívelő kapcsolatokkal rendelkező vármegyeszékhely, többszintű régióközponti funkciókat ellátó európai középváros. Az ország második, az Alföld legnagyobb városa, már évtizedek óta kiemelkedő urbánus hatásait az egész régióra kiterjesztő, vitathatatlan erejű regionális központ, amelynek fejlődése kulcsfontosságú a vármegye fejlesztését illetően.

További városok kijelölésére nem került sor, mivel Hajdú-Bihar vármegye további városi jogállású települései valamennyi mutatószámában jelentősen elmaradnak Debrecenhez képest, illetve lényegesen kevesebb a lakosságszám és így más települési méretkategóriába tartoznak. A vármegye sajátos településszerkezetéből és társadalmi, illetve gazdasági viszonyaiból adódóan Debrecen és agglomerációjának együtt-támogatásának lehetősége elvetésre került, helyette az agglomerációs terület két külön földrajzi célterületként jelenik meg.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata, illetve Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata többkörös egyeztetéseket folytatott a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretein belül, amelynek keretében a Területfejlesztési dokumentumok véleményezésében aktívan részt vett a település vezetése, továbbá az egyeztetések során kiemelten fontos szerepet kapott a vármegye és vármegyeszékhely közös, fenntartható fejlesztésének biztosítása.

2) Földrajzi célterületek (II.-VIII. Forrásfelhasználási mód):

Hajdú-Bihar vármegyében 7 földrajzi célterület került meghatározásra, amely a vármegye Debrecenen kívüli (az ERFA 11. cikk alapján kiemelt város, amely a fenntartható városfejlesztés I. Forrásfelhasználási módhoz kerül) teljes területét lefedi. A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban, illetve Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Programban meghatározott stratégiai célterületek adott szakmai mutatók figyelembevételével további alábontásra kerültek:

a) Szorosan agglomerálódó települések:

Az elmúlt évtizedekben Debrecen körül egy fokozatosan agglomerálódó térség alakult ki, amely a megyeszékhelyből kitelepülő lakosság, a későbbiekben pedig a gazdasági tevékenységek elsődleges célterületévé vált. Ezek a térségek egységes gazdasági, munkaerőpiaci teret alkotnak. A szorosan agglomerálódó térség földrajzilag két jól elkülöníthető, jellemzőikben hasonló területre oszlik meg.

a1) 1-es földrajzi célterület: Északi agglomerációs térség (II. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Bocskai kert, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Hajdúsámson, Téglás.

a2) 2-es földrajzi célterület: Déli agglomerációs térség (III. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Derecske, Ebes, Hajdúbagos, Hajdúszoboszló, Hajdúszovát, Hosszúpályi, Mikepércs, Monostorpályi, Nagyhegyes, Sáránd.

b) A Hajdúság, Hortobágy és Tisza-mente táji- és települési adottságaira és közlekedési kapcsolataira épülő dinamizálódó transzferzóna:

A vármegye északnyugati részén helyezkedik el, amely térség 290/2014. (XI. 26.) Korm.rendelet szerinti kedvezményezett járásai kapu szerepet töltenek be. A gyorsforgalmi úthálózat segítségével a térség – különösen a központi funkciókkal rendelkező települések – elérhetősége jelentősen javult. A térség járásközponti és egyéb városi jellegű települései nemcsak adminisztratív, de társadalom- és gazdaság szervező szereppel is bírnak a saját vonzáskörzetükben. Gazdasági jelentőségüket az adja, hogy jó néhány nagyobb, jelentős növekedési potenciált mutató cég rendelkezik itt székhellyel, illetve telephellyel. A munkaerő-felszívó képességük rendelkezésre áll, ugyanakkor támogatni kell ezeket a térségeket, hogy a vármegyeszékhely árnyékában a továbbiakban is képesek legyenek a fejlődésre.

b1) 3-as földrajzi célterület: Erősödő északnyugati kapu térsége (IV. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Görbeháza, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Polgár, Tiszagyulaháza, Újtikos.

b2) 4-es földrajzi célterület: Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége (V. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Balmazújváros, Egyek, Folyás, Hortobágy, Nádudvar, Tiszacsege, Újszentmargita.

c) A határmenti térségek, mint a hosszú távú fejlődéséhez szükséges nemzetközi kapcsolati pontok, a felzárkóztatásra váró peremterületek:

Hajdú-Bihar vármegye esetében – különösen a hátrányos helyzetű vidéki kistelepülések tekintetében – megoldandó problémát jelent az előregedés és az elvándorlás mértékének növekedése, valamint az elszegényedés. A megnevezett tendencia a vármegyében legjelentősebben a határmenti térségben van jelen. Fontos cél ezeknek a folyamatoknak a kezelése, olyan biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető környezet fenntartása, amely megőrzi a vármegye e területeinek értékeit. Ezen területeket elsősorban a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti komplex programmal fejlesztendő járások alkotják, amelyek területileg jól elkülöníthetők (a vármegye déli és keleti határmenti térségei). Ezen térségek külön programokkal történő kezelése, speciális beavatkozások megfogalmazása elengedhetetlen.

A határmenti térségek területileg jól elkülöníthetők a következők szerint:

c1) 5-ös földrajzi célterület: Keleti agglomerációs térség (VI. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Álmosd, Bagamér, Esztár, Fülöp, Kismarja, Kokad, Létavértes, Nyírábrány, Nyíracsad,

Nyíradony, Nyírmártonfalva, Pocsaj, Újléta, Vámspércs.

c2) 6-os földrajzi célterület: Bihari térség (VII. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Ártánd, Bakonszeg, Bedő, Berekböszörmény, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Bojt, Csökmő, Darvas, Furta, Gáborján, Hencida, Komádi, Konyár, Körösszakál, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Mezőpeterd, Mezősas, Nagykereki, Szentpéterszeg, Tépe, Told, Újiráz, Váncsod, Vekerd, Zsáka.

c3) 7-es földrajzi célterület: Sárréti térség (VIII. Forrásfelhasználási mód):

Települései: Báránd, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Bihartorda, Földes, Kaba, Nagyrábé, Püspökladány, Sáp, Sárrétudvari, Szerep, Tetétlen.

3) Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések (IX. Forrásfelhasználási mód):

1. Magyar Közút Nonprofit Kft., mint kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések:

A TOP-Plusz 6.1. Helyi gazdaságfejlesztés intézkedésen belül a Helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedés infrastruktúra beavatkozási területeinek leghatékonyabb megvalósítását a Magyar Közút Nonprofit Kft. által koordinált fejlesztések jelentik. Ezen TEN-T hálózaton kívüli, alacsonyabb rendű kül-és belterületi utak (4.-5. számjegyű utak), olyan állami tulajdonú utak, amelyek a Magyar Közút Nonprofit Kft. fenntartásába tartoznak.

A fejlesztések révén vármegyei szinten javul az üzleti infrastruktúra – többek között gazdasági területek – elérhetősége, amely a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ben megfogalmazottakhoz:

- Átfogó cél 1: Dinamikus és modern gazdaságú Hajdú-Bihar megye,
- Stratégiai ágazati cél 1: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve,
- Vármegyei prioritás 3: A megye gazdaságának komplex fejlesztése,
- Vármegyei prioritás 4: Az elérhetőség fejlesztése Hajdú-Bihar megyében.

2. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata, mint kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések:

A TOP-Plusz 3.1. Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei) intézkedés keretében két tématerületre vonatkozóan is rendelkezik a Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata, mint területi szereplő egyedi fejlesztési elképzeléssel:

1. Foglalkoztatási együttműködések (paktumok):

A TOP Plusz Operatív Programban foglaltak alapján az 2014-2020-as programozási időszakban támogatott foglalkoztatási együttműködések tapasztalatait figyelembe véve megállapításra kerül, hogy a vármegyei szintű foglalkoztatás-gazdaságfejlesztési együttműködések támogatása továbbra is preferált cél. A vármegyei szintű koordináció és együttműködés tudja biztosítani a teljes vármegyére kiterjedő célok és tevékenységek ellátását. A célcsoport leghatékonyabban történő elérése és bevonása mellett a vármegyén belüli foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezések ösztönzése is kiemelt cél.

A vármegyei foglalkoztatási paktum fejlesztési elképzelése a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 1: Dinamikus és modern gazdaságú Hajdú-Bihar megye,
- Stratégiai ágazati cél 1: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve,
- Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humánerőforrás Hajdú-Bihar megyében,
- Vármegyei prioritás 3: A megye gazdaságának komplex fejlesztése,
- Vármegyei prioritás 5: Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom,
- Vármegyei prioritás 6: Egészséges és gondoskodó társadalom.

A Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatallal és további releváns szereplők bevonásával konzorciumi formában kívánja megvalósítani a vármegyei szintű fejlesztést 5 546 000 000 Ft értékben.

2. Helyi humán fejlesztések felhíváson belül vármegyei identitás tovább erősítése:

Az Európai Bizottság által elfogadott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz – TOP_Plusz 2021-2027 tartalmazza a Helyi humán fejlesztésekhez kapcsolódó elvárásokat, mely részben eltér a korábban meghatározottaktól.

A beavatkozások a helyi humán, közösségi tevékenységeket támogatják, a helyi társadalmi szükségletekre reagálnak a hátrányos helyzetű célcsoportokat célozva. A hátrányos helyzetű csoportok a Megyei Esélyteremtő Paktumban megjelölt, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben nevesített csoportok, kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportja.

A beavatkozások az EFOP keretében részben már elkészült Megyei Esélyteremtő Paktumok köré szervezve valósulnak meg, illeszkednek a vármegyei Szolgáltatási Út Térkép javaslataihoz. Ebből kifolyólag szükséges az említett dokumentumok felülvizsgálata. A hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítását a vármegyei identitásuk további erősítése révén is el kívánjuk érni.

Hajdú-Bihar vármegye a térségi identitás tovább erősítését az egyedi kulturális és természeti adottságok révén a vármegyei szintű koordináció és együttműködés által tudja biztosítani a teljes vármegyére kiterjedően. A helyi humán és közösségi tevékenységek megvalósítása során fókuszálunk a hátrányos helyzetű célcsoportokra. Az OFTK-ban megfogalmazottakkal összhangban a vármegyei kulturális sajátosságaink, gazdag szellemi, kulturális örökségünk, nyelvünk, zenénk, építészetünk a globalizálódó világban segítenek összetartozást és identitást adni és megőrizni. Továbbá épített örökségünk nemzetközi gyakorlatnak megfelelő, műemléki, értékalapú fejlesztése, bemutathatóvá tétele, a turizmusba való bekapcsolása kiemelt jelentőséggel bír.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata 2 978 360 000 Ft értékben kívánja megvalósítani a vármegyei identitás további erősítésére vonatkozó fejlesztési elképzelést, amely a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 2: Alkalmazkodó és egészséges társadalom, erős közösségek,
- Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humánerőforrás Hajdú-Bihar megyében,

- Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések,
- Vármegyei prioritás 5: Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom,
- Vármegyei prioritás 6: Egészséges és gondoskodó társadalom.

3. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának energetikai fejlesztése:

A Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata által használt ingatlanjára vonatkozóan a TOP Plusz-2.1.1 felhívás keretében energetikai fejlesztést kíván megvalósítani.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata a saját tulajdonát képező épületek energiahatékonysági fejlesztését valósítja meg a felhívás keretében kiemelt kedvezményezettként.

A fejlesztési elképzelés a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 3: Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében,
- Stratégiai ágazati cél 3: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében,
- Vármegyei prioritás 2: Klímaadaptáció és klímavédelem a megyében.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata 100 millió Ft értékben kívánja megvalósítani energetikai fejlesztését.

4. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás segítése

Az utóbbi években folyamatosan változó környezet negatív hatásai a vármegyét is új kihívások elé állította és rávilágított a természeti és gazdasági területen jelentkező hiányosságokra. A 2022. évi aszály jelentős mértékben sújtotta nemcsak Magyarországot, hanem a vármegye mezőgazdaságát is. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás erősítése segítheti az aszálykárok mértékének csökkenését, a zöldség-, gyümölcsstermelés kiszámíthatóságát. A vármegye egészének kiemelten fontos, hogy olyan intézkedési tervek, stratégiák készüljenek el és akciók valósuljanak meg, amelyek a szélsőséges időjárási körülményekre és környezeti és gazdasági folyamatok változására is választ adnak.

Az Irányító Hatóság tájékoztatása alapján erről a felhívásról kiemelt eljárásrendben döntenek és kedvezményezettjei a vármegyei önkormányzatok. Jelenleg Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata ITP költségvetésében 100 millió Ft került tervezésre az adott felhíváshoz, ami nem éri el a Miniszterelnökség által elvárt értéket. Amennyiben az ITP módosítás 2. ütemében az árfolyam növekmény lehetővé teszi, a felhíváshoz tervezett összeg felülvizsgálata megtörténhet. A fejlesztési elképzelés a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 3: Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében,
- Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humán erőforrás,
- Stratégiai ágazati cél 3: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében,
- Stratégiai ágazati cél 4: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások,
- Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések,
- Vármegyei prioritás 2: Klímaadaptáció és klímavédelem a megyében.
- Vármegyei prioritás 5: Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom.

5. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata tulajdonában álló épület felújítása:

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata az általa használt ingatlanjára vonatkozóan a TOP Plusz-1.2.1 felhívás keretében épület felújítást kíván megvalósítani.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata a saját tulajdonát képező épületek gazdaságélénkítő, ill. közösségi célú fejlesztését valósítja meg a felhívás keretében kiemelt kedvezményezettként.

A fejlesztési elképzelés a következő célok és prioritások esetében illeszkedik a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 2: Alkalmazkodó és egészséges társadalom, erős közösségek,
- Átfogó cél 3: Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében,
- Stratégiai ágazati cél 3: Hatékony klímavédelem és adaptáció a megyében,
- Stratégiai ágazati cél 4: Korszerű infrastruktúra, digitális megoldások,
- Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések,
- Vármegyei prioritás 1: Fenntartható környezet,
- Vármegyei prioritás 2: Klímaadaptáció és klímavédelem a megyében,
- Vármegyei prioritás 4: Elérhetőségek fejlesztése Hajdú- Bihar megyében,
- Vármegyei prioritás 5: Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom,
- Vármegyei prioritás 6: Egészséges és gondoskodó társadalom,
- Vármegyei prioritás 8: Élhető vidék – élhető települések.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata 391 116 528 Ft értékben kívánja megvalósítani épület korszerűsítést.

3. Hajdú-Bihar vármegyei Tankerületi Központok, mint kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések:

A TOP_Plusz-3.3 intézkedésen belül a TOP_Plusz-3.3.3-23 kódszámú „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívás esetében a vármegyei köznevelési intézményeket üzemeltető tankerületek által koordinált fejlesztések kiemelten tudják biztosítani a területi különbségek kiegyenlítését, az egyenlő esélyek megteremtését és az azonos színvonalú köznevelési feladatellátáshoz való hozzáférés biztosítását a jelen kor elvárásainak megfelelően, így 3 099 968 169 Ft-os keretösszeggel standard eljárásrend keretében kerül meghirdetésre első szakaszban a TOP_Plusz-3.3.3-23 kódszámú konstrukció, amely megfelel az ágazati elvárásként megjelenő 90%-os tankerületekre – mint kiemelt kedvezményezettre – történő allokálásnak. A fejlesztési elképzelések, a következő célok és prioritások esetében illeszkednek a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 2: Alkalmazkodó és egészséges társadalom, erős közösségek,
- Stratégiai ágazati cél 2: Motivált és rugalmas humán erőforrás Hajdú-Bihar megyében,
- Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések,
- Vármegyei prioritás 5: Rugalmasan alkalmazkodó intelligens társadalom.

4) Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése (X. Forrásfelhasználási mód)

A beavatkozás az ország kevésbé fejlett régióiban nyújt támogatást a több vármegyét érintő, hálózatos fejlesztésekhez vagy komplex térségi, illetve országos jelentőségű aktív- és ökoturisztikai fejlesztések megvalósításához. Az aktív- és ökoturisztikai fejlesztések elsősorban természetileg különleges adottságokkal bíró területeket céloznak, így Hajdú-Bihar vármegyében is külön fejlesztési célként került meghatározásra az aktív és ökoturizmus fejlesztése, amelyhez kapcsolódóan vármegyei szinten a TOP_Plusz-6.1.4-23 kódszámú felhívás keretében 4 322 263 804 Ft értékben kerül aktív- és ökoturisztikai fejlesztés megvalósításra, amely a Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata által koordinálandó fejlesztés. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata TOP forrásból már valósított meg turisztikai projektet, - TOP-1.2.1-15-HB1-2016-00020 Magyar szürkék útja- kulturális – tematikus útvonal Hajdú-Bihar Megyében címmel, - konzorciumvezetőként, 8 helyszínen, közel 1 Mrd Ft értékben. A projekt megvalósítása, koordinációja kellő szakértelmet biztosít ahhoz, hogy a TOP_Plusz forrás felhasználása gördülékenyen megvalósulhasson. Továbbá a vármegyei önkormányzat részt vett az OUR WAY Interreg projekt (A természeti és kulturális örökség megőrzése és népszerűsítése zöldutak segítségével) megvalósításában, melynek elsődleges célja az európai természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, népszerűsítése és fejlesztése volt különböző tematikus zöldutak kialakításának segítségével.

A fejlesztési elképzelések, a következő célok és prioritások esetében illeszkednek a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027-ban foglaltakkal:

- Átfogó cél 1: Dinamikus és modern gazdaságú Hajdú-Bihar megye,
- Átfogó cél 3: Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében,
- Stratégiai ágazati cél 1: Versenyképes gazdaság innovatív megoldásokra és hálózatosodásra építve,
- Stratégiai ágazati cél 5: Élhető és éltető települések,
- Vármegyei prioritás 8: Élhető vidék – élhető települések.

A forrásallokáció módszertanának alapját az egyes földrajzi célterületek lakosságszámának aránya adta. Hajdú-Bihar vármegye országosan a harmadik legtöbb komplex programmal fejlesztendő járással rendelkezik. A 4 komplex programmal fejlesztendő járásra jutó forrásallokáció 33 672 618 529 Ft, amely a vármegyei keret 26,45%-át jelenti. Országos szinten a második legmagasabb forrásallokációt biztosítjuk a komplex programmal fejlesztendő járások részére.

Forrásfelhasználási módok – területi lehatárolás Hajdú-Bihar Vármegye					
Forrásfelhasználási módok	Célterületek	Területfejlesztési célterületek megnevezése	Sorszám	Település	Forráskeret (Ft)
Forrásfelhasználási mód I.	Fenntartható Városfejlesztés	Dinamizálódó régióközpont	1.	Debrecen	43 363 151 597
Forrásfelhasználási mód II.	1-es földrajzi célterület	Északi agglomerációs térség	1.	Bocskai kert	10 805 531 978
			2.	Hajdúböszörmény	
			3.	Hajdúhadház	
			4.	Hajdúsámson	
			5.	Téglás	

Forrásfelhasználási mód III.	2-es földrajzi célterület	Déli agglomerációs térség	1.	Derecske	8 152 977 419
			2.	Ebes	
			3.	Hajdúbajos	
			4.	Hajdúszoboszló	
			5.	Hajdúszovát	
			6.	Hosszúpályi	
			7.	Mikepércs	
			8.	Monostorpályi	
			9.	Nagyhegyes	
			10.	Sáránd	
Forrásfelhasználási mód IV.	3-as földrajzi célterület	Erősödő északnyugati kapu térsége	1.	Görbeháza	7 848 182 804
			2.	Hajdúdorog	
			3.	Hajdúnánás	
			4.	Polgár	
			5.	Tiszagyulaháza	
			6.	Újtikos	
Forrásfelhasználási mód V.	4-es földrajzi célterület	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	1.	Balmazújváros	4 665 986 329
			2.	Egyek	
			3.	Folyás	
			4.	Hortobágy	
			5.	Nádudvar	
			6.	Tiszacsege	
			7.	Újszentmargita	
Forrásfelhasználási mód VI.	5-ös földrajzi célterület	Keleti agglomerációs térség	1.	Álmosd	8 172 645 145
			2.	Bagamér	
			3.	Esztár	
			4.	Fülöp	
			5.	Kismarja	
			6.	Kokad	
			7.	Létavértes	
			8.	Nyírábrány	
			9.	Nyíracsad	
			10.	Nyíradony	
			11.	Nyírmártonfalva	
			12.	Pocsaj	
			13.	Újléta	
			14.	Vámospércs	
Forrásfelhasználási mód VII.	6-os földrajzi célterület	Bihari térség	1.	Ártánd	9 379 237 395
			2.	Bakonszeg	
			3.	Bedő	
			4.	Berekböszörmény	
			5.	Berettyóújfalu	
			6.	Biharkeresztes	
			7.	Bojt	
			8.	Csökmő	
			9.	Darvas	

			10.	Furta	
			11.	Gáborján	
			12.	Hencida	
			13.	Komádi	
			14.	Konyár	
			15.	Körösszakál	
			16.	Körösszegapáti	
			17.	Magyarhomorog	
			18.	Mezőpeterd	
			19.	Mezősas	
			20.	Nagykereki	
			21.	Szentpéterszeg	
			22.	Tépe	
			23.	Told	
			24.	Újiráz	
			25.	Váncsod	
			26.	Vekerd	
			27.	Zsáka	
Forrásfelhasználási mód VIII.	7-es földrajzi célterület	Sárréti térség	1.	Báránd	8 151 693 236
			2.	Bihardancsháza	
			3.	Biharnagybajom	
			4.	Bihartorda	
			5.	Földes	
			6.	Kaba	
			7.	Nagyrábé	
			8.	Püspökladány	
			9.	Sáp	
			10.	Sárrétudvari	
			11.	Szerep	
			12.	Tetétlen	
Forrásfelhasználási mód IX.	Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések	1.	Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata	13 437 740 332	
		2.	Magyar Közút Nonprofit Kft.	10 244 885 596	
		3.	Hajdú-Bihar vármegyei Tankerületi Központok	3 099 968 169	
Összesen:					127 322 000 000

8. táblázat: Forrásfelhasználási módok szerinti területi lehatárolás
(forrás Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0, Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Stratégiai Program 2021-2027, saját szerkesztés)

A TOP Plusz Operatív Program keretében meghatározásra került forráskeret szerint támogatható tématerületek szerinti vármegyei forráskereteket a következő táblázat szemlélteti:

<i>Prioritás</i>	<i>Prioritás keretösszege (Ft)</i>	<i>Intézkedés</i>	<i>Intézkedés forráskerete (Ft)</i>	<i>Felhívás</i>	<i>Felhívás/Tématerület forráskerete (Ft)</i>
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	46 853 232 258	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	100 000 000	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	100 000 000
				1.1 összesen	100 000 000
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	33 632 479 388	1.2.1 Élhető települések	20 981 331 364
				Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	2 885 127 162
				Csapadékvíz	4 898 963 005
				Kerékpárút	3 764 709 176
				1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	488 000 000
				1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	12 163 148 024
				1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-
				1.2 összesen:	33 632 479 388
		1.3 Fenntartható városfejlesztés	13 120 752 870	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	105 000 000
				1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	13 015 752 870
				1.3 összesen	13 120 752 870
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	13 741 368 098	2.1 Klímabarát vármegye	13 741 368 098	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	9 468 856 501
				2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	4 272 511 597
				2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	-
				2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	-
				2.1 összesen	13 741 368 098

3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	32 618 369 456	3.1 Vármegyei és térsgégi fejlesztések (ESZA+ elemei)	9 475 000 000	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	5 546 000 000
				3.1.2 Szociális célú várorehabilitáció (ESZA+)	237 000 000
				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3 692 000 000
				3.1 összesen	9 475 000 000
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	5 925 000 000	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	5 925 000 000
				3.2 összesen	5 925 000 000
		3.3 Helyi és térsgégi közszolgáltatások (ERFA)	8 473 482 326	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3 225 072 000
				<i>Bölcsődei fejlesztés</i>	<i>527 088 917</i>
				<i>Óvodai fejlesztés</i>	<i>2 697 983 083</i>
				3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1 804 001 249
				<i>Egészségügyi alap-és szakrendelés</i>	<i>887 823 370</i>
				<i>Szociális alapszolgáltatás</i>	<i>916 177 879</i>
				3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	3 444 409 077
				3.3 összesen:	8 473 482 326
		3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	8 744 887 130	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	8 744 887 130
				3.4 összesen	8 744 887 130
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	34 109 030 188	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	22 809 030 188	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	4 703 385 292
				6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	10 244 885 596
				6.1.3 Helyi és térsgégi turizmusfejlesztés	3 538 495 496
				6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	4 322 263 804
				6.1 összesen	22 809 030 188
		6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 300 000 000	6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 300 000 000
				6.2 összesen	11 300 000 000

9. táblázat: Vármegyei TOP Plusz forráskeret felhasználás tématerületenkénti lebontásban
(forrás: Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0)

Az ITP 2021. évi verziójához képest az Irányító Hatóság által végzett forrásemelésből eredően, továbbá a települési igények figyelembevétele okán módosultak az egyes felhívások, illetve a felhívásokon belül az egyes földrajzi célterületek (forrásfelhasználási módok) keretösszegei az alábbiak szerint:

1. a TOP_Plusz-1.1.2-21 kódszámú felhívás keretösszege megnövekedett;
2. a VII. forrásfelhasználási mód („Bihari térség”) esetében a TOP_Plusz-1.1.3-21 és TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú felhívások közötti átcsoportosítás valósult meg;
3. az új fejlesztéspolitikai célként megjelenő aktív turizmus fejlesztése TOP_Plusz-1.1.4-21 kódszámmal új felhívásként, külön forráskerettel jelent meg;
4. a TOP_Plusz-1.2.1-21 kódszámú felhívás kerete megnövekedett, amelynek keretében a II.-VIII. forrásfelhasználási módokra meghatározott keretösszegek a települési igényekkel összhangban módosultak;
5. a TOP_Plusz-2.1.1-21 kódszámú felhívás kerete megnövekedett, amelynek keretében a II.-IX. forrásfelhasználási módokra meghatározott keretösszegek a megyei és települési igényekkel összhangban módosultak, továbbá az új szakpolitikai célként megjelenő gyógyfürdő energetikai fejlesztések keretösszegei alapján növekedett a TOP_Plusz-2.1.2-21 kódszámú felhívás keretösszege 1,179 Mrd Ft-tal és a TOP_Plusz-2.1.1-21 kódszámú felhívás a II. („Északi agglomerációs térség”), a IV. („Erősödő északnyugati kaputérsege”), az V. („A helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége”) és VII. („Bihari térség”) forrásfelhasználási módok keretösszegei összességében 2,198 Mrd Ft-tal;
6. a 3. prioritás keretein belül a rendelkezésre álló ESZA keret felhívásai közül a TOP_Plusz-3.1.1-21, TOP_Plusz-3.1.3-21, TOP_Plusz-3.2.1-21 kódszámú felhívások keretösszegeinek csökkenése mellett arányosan emelkedett a 3. prioritás ERFA kerete, amelyen belül a TOP_Plusz-3.3.3-21, illetve a TOP_Plusz-3.3.4-21 kódszámú felhívások keretösszegei növekedtek;
7. a TOP_Plusz-3.1.3-21 kódszámú felhívás keretösszege csökkent, amelynek keretében a II.-IX. forrásfelhasználási módokra meghatározott keretösszegek a megyei és települési igényekkel összhangban módosultak;
8. a TOP_Plusz-3.3.1-21 kódszámú felhívásban a beavatkozásra rendelkezésre álló forrás változatlanlansága mellett a meghatározott főtevékenységekre (bölcsőde, óvoda fejlesztés) és forrásfelhasználási módokra meghatározott forráskeretek között átcsoportosítás történt, amely a III. („Déli agglomerációs térség”), a IV. („Erősödő északnyugati kaputérsege”), az V. („Keleti agglomerációs térség”) és a VII. („Bihari térség”) földrajzi célterületeket érintette;
9. a TOP_Plusz-3.3.3-21 kódszámú felhívás keretösszege megnövekedett a köznevelési infrastruktúra fejlesztések megvalósításához;
10. a szakpolitikai célok minél hatékonyabb megvalósulása érdekében a köznevelési infrastruktúra fejlesztése külön felhívásként, TOP_Plusz-3.3.4-21 kódszámmal jelenik meg, amelynek keretében a II.-IX. forrásfelhasználási módokra meghatározott keretösszegek a térségi és települési igényekkel összhangban módosultak.

Az ITP 2022. évi verziójához képest a települési igények figyelembevétele mellett módosultak egyes prioritások keretösszegei – bár összességében nem változott a rendelkezésre álló forrás, felhívások közötti és felhívásokon belül az egyes földrajzi célterületek közötti keretösszegek átcsoportosításra kerültek. Az egyes célterületek közötti forrásátcsoportosítás az ITP mellékletében megtalálható.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 1-6. prioritásainak területi forrásallokációja a 9. táblázat szerint módosul.

2021- 2022. évben az alábbi felhívások esetében történt meg a támogatási kérelmek benyújtása, illetve a benyújtott támogatási kérelmekkel kapcsolatban a DEB döntés:

- Helyi gazdaságfejlesztés,
- 4-5 számjegyű utak fejlesztése,
- Helyi és térségi turizmusfejlesztés,
- Élhető települések,
- Szociális célú városrehabilitáció (ERFA),
- Belterületi utak fejlesztése,
- Fenntartható városi stratégiák támogatása,
- Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése,
- Megyei foglalkoztatási- gazdaságfejlesztési együttműködések,
- Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+),
- Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése,
- Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése.

A fenti felhívásokra benyújtott támogatási kérelmek összegei, illetve területi megoszlása eltért a tervezettektől, így éltünk prioritásokon belül a felhívások közötti, valamint a forrásfelhasználási módok, célterületek közötti átcsoportosítás lehetőségével. Ezáltal lehetővé vált, hogy a benyújtott támogatási kérelmek minél nagyobb mértékben kerülhessenek támogatásra. Továbbá az ITP módosításával a TOP_Plusz-ban új felhívások is betervezése szükségessé vált.

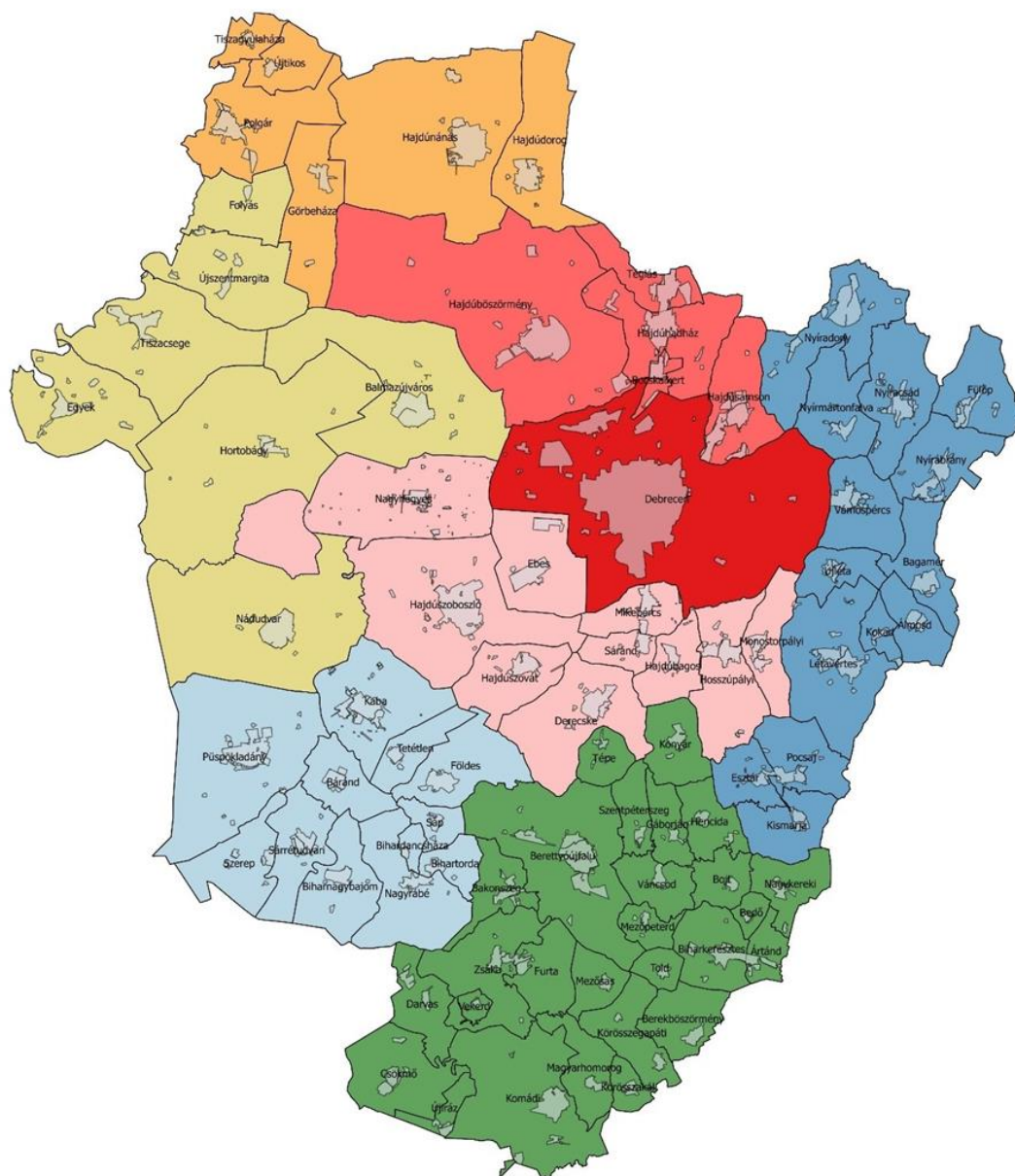
Hajdú-Bihar vármegye forrás allokációja az intézkedések és felhívások közötti átcsoportosításokkal, illetve az új felhívások tervezésével az alábbiak szerint alakult:

Felhívás megnevezése:	Az Előzetes ITP 1. számú módosítása szerinti összeg (Ft):	A módosított, végleges ITP szerinti összeg (Ft):	Átcsoportosítás jellege
1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	0	100 000 000	Felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-6.1.2.)
1.2.1. Élhető települések	20 240 878 064	20 981 331 364	Felhíváson belüli és felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-6.1.2.)
<i>Ebből Zöld infrastruktúra fejlesztése</i>	5 793 438 323	2 885 127 162	
<i>Csapadékvíz</i>	4 430 000 000	4 898 963 005	
<i>Kerékpárút</i>	4 850 000 000	3 764 709 176	
1.2.2. Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	488 000 000	488 000 000	Felhíváson belüli átcsoportosítás
1.2.3. Belterületi utak fejlesztése	11 870 196 677	12 163 148 024	Felhíváson belüli és felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-6.1.1., TOP_Plusz-6.1.2)
1.2.4. A Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása	0	0	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
1.3.1.Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	105 000 000	105 000 000	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
1.3.2.Fenntartható városfejlesztés	24 315 752 870	13 015 752 870	Felhívások közötti átcsoportosítás
2.1.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	9 468 856 501	9 468 856 501	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás

2.1.2. Fenntartható energiahatékonyság	4 272 511 597	4 272 511 597	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	0	0	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
2.1.4. Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	0	0	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	5 546 000 000	5 546 000 000	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
3.1.2. Szociális célú városrehabilitáció (ESZA +)	237 000 000	237 000 000	Felhíváson belüli átcsoportosítás
3.1.3. Helyi humán fejlesztések	3 692 000 000	3 692 000 000	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
3.2.1. Fenntartható humán fejlesztések	5 925 000 000	5 925 000 000	Nem releváns, nem történik átcsoportosítás
3.3.1. Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3 225 072 000	3 225 072 000	Felhíváson belüli átcsoportosítás
<i>Bölcsőde fejlesztés</i>	816 000 000	527 088 917	
<i>Óvodai fejlesztés</i>	2 409 072 000	2 697 983 083	
3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1 804 001 249	1 804 001 249	Felhíváson belüli átcsoportosítás
<i>Egészségügyi alap- és szakrendelés</i>	922 284 249	887 823 370	
<i>Szociális alapszolgáltatás</i>	881 717 000	916 177 879	
3.3.3. Köznevelési infrastruktúra	3 444 409 077	3 444 409 077	Felhíváson belüli átcsoportosítás
6.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés	5 000 039 444	4 703 385 292	Felhíváson belüli és felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-6.1.3, TOP_Plusz-1.2.3)
6.1.2. 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	11 234 885 596	10 244 885 596	Felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-1.1.1, TOP_Plusz-1.2.1., TOP_Plusz-1.2.3)
6.1.3. Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 385 243 084	3 538 495 496	Felhíváson belüli és felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-6.1.1)
6.1.4. Aktív turizmus fejlesztése	4 322 263 804	4 322 263 804	Felhíváson belüli átcsoportosítás
6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés	0	11 300 000 000	Felhívások közötti átcsoportosítás (TOP_Plusz-1.3.2)

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Program szerinti három stratégiai területi cél tovább bontásával alakultak ki a forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódó földrajzi célterületek:

Jelmagyarázat

- Keleti agglomerációs térség
- Bihari térség
- Sárréti térség
- Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége
- Erősödő északnyugati kapu térsége
- Északi agglomerációs térség
- Déli agglomerációs térség
- Debrecen, mint regionális pólus

4. ábra: Területi lehatárolás térképes megjelenítése

(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Stratégiai Program 2021-2027, saját szerkesztés)

5. A projektkiválasztás az ITP 2021-27 alapján – településdifferenciálás

A vármegye településeinek több szempontú vizsgálata segítheti a támogatási kérelmek elbírálását.

A területi szereplő a Miniszterelnökség Irányító Hatóságának az Útmutatóban megfogalmazott iránymutatásai alapján készítette el a vármegye településeinek tipizálását. Ezen vizsgálat elősegíti az értékelési folyamatot, a döntések megalapozását szolgálja.

A települések vizsgálatánál az alábbi szempontok kerültek figyelembevételre:

- ✓ 290/2014 Korm. rendelet szerinti besorolás
- ✓ Szabad vállalkozási zóna települései
- ✓ Lakónépesség
- ✓ Néesség változás 2017-2021 között
- ✓ Munkanélküliségi ráta megyei átlaghoz viszonyítva
- ✓ Középfokú, főiskolai, egyetemi végzettségűek aránya megyei átlaghoz (48,18%) viszonyítva.

A vizsgálat folyamata:

1. A szempontok szerinti pontozás.
2. A kapott értékek összeadása településenként.
3. A pontozás alapján 3 csoport kialakítása és utána az adott település csoporthoz az értékelési pontszám hozzárendelése.

A kapott értékek alapján az alábbiak szerinti településcsoportok kerültek kialakításra:

1. „Zóna 1” települések, amelyek 0-2 pontot értek el: Folyás, Hajdúszovát, Hortobágy, Tiszacsege, Tiszagyulaháza, Újszentmargita, Újtikos.
2. „Zóna 2” települések, amelyek 3-5 pontot értek el: Álmosd, Bagamér, Balmazújváros, Berekböszörmény, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Bihartorda, Bocskai kert, Bojt, Csökmő, Darvas, Debrecen, Ebes, Egyek, Esztár, Fülöp, Furta, Gáborján, Görbeháza, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúhadház, Hajdúnánás, Hajdúsámson, Hencida, Kismarja, Kokad, Konyár, Körösszakál, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Mezőpeterd, Mezősas, Monostorpályi, Nádudvar, Nagyhegyes, Nagykereki, Nyírábrány, Nyírmártonfalva, Pocsaj, Polgár, Sáp, Szentpéterszeg, Szerep, Téglás, Tépe, Tetétlen, Told, Újiráz, Újléta, Váncsod, Vekerd, Zsáka
3. „Zóna 3” települések, amelyek 6-9 pontot értek el: Ártánd, Bakonszeg, Báránd, Bedő, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Derecske, Földes, Hajdúbagos, Hajdúszoboszló, Hosszúpályi, Kaba, Komádi, Létavértes, Mikepércs, Nagyrábé, Nyíracsa, Nyíradony, Püspökladány, Sáránd, Sárrétudvari, Vámospercs

Hajdú-Bihar Vármegye												
Ssz.	Település megnevezése	Település lakosság- száma (fő) (2021)	Település jogállása	Járás megnevezése	Forrás- felhasználási mód megnevezése	Forrás- felhasz- nálási mód kódszáma	Ismérv 1	Ismérv 2	Ismérv 3	Ismérv 4	Ismérv 5	Ismérv 6
							290/2014 Korm. rendelet szerinti besorolás (3 pont: komplex programmal fejlesztendő járás, 0 pont: fejlesztendő, kedvezmé- nyezett és nem besorolható járás):	Szabad vállalkozási zóna települései:	Lakó- népesség (2021 január) (3 pont: 10 000 fő feletti, 2 pont: 5 000 és 10 000 fő között, 1 pont: 5 000 és 2 000 fő között, 0 pont: 2 000 fő alatt):	Népesség változás 2017-2020 között (0 pont: csökkenő és változatlan, 1 pont: növekvő):	Munka- nélküliségi ráta megyei átlaghoz viszonyítva (6,78%) (1 pont: átlag alatti, 0 pont: átlag feletti):	Középfokú, főiskolai, egyetemi végzettségűek aránya megyei átlaghoz (48,18%) viszonyítva (1 pont: átlag feletti, 0 pont: átlag alatti):
1.	Álmosd	1 838	község	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	1	0	0
2.	Ártánd	676	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	1	1	0
3.	Bagamér	2 515	nagyközség	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	1	0	0	0
4.	Bakonszeg	1 195	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	1	1
5.	Balmazújváros	17 597	város	Balmazújvárosi járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra,	V.	0	1	3	0	0	0

					valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége							
6.	Báránd	2 543	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	1	0	1	0
7.	Bedő	381	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	1	1
8.	Berekböszörmény	2 000	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	1	0	0	0
9.	Berettyóújfalu	14 748	város	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	3	0	0	1
10.	Bihardancsháza	174	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	0	0	1	0
11.	Biharkeresztes	4 604	város	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	1	0	0	1
12.	Biharnagybajom	2 689	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	1	0	0	0
13.	Bihartorda	986	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	0	0	0	0
14.	Bocskai kert	3 864	község	Hajdúhadházi járás	Északi agglomerációs térség	II.	0	1	1	1	1	1
15.	Bojt	595	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
16.	Csökmő	1 931	nagyközség	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
17.	Darvas	550	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
18.	Debrecen	199 856	megyei jogú város	Debreceni járás	Fenntartható Városfejlesztés	I.	0	0	3	0	1	1
19.	Derecske	8 677	város	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	2	0	1	1

20.	Ebes	4 812	község	Hajdúszoboszlói járás	Déli agglomerációs térség	III.	0	0	1	0	1	1
21.	Egyek	5 281	nagyközség	Balmazújvárosi járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	0	1	2	0	0	0
22.	Esztár	1 435	község	Derecskei járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	1	0	0
23.	Folyás	3 957	község	Hajdúnánási járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	3	1	1	0	1	0
24.	Földes	3 957	nagyközség	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	0	0	0	0	0	0
25.	Furta	1 725	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
26.	Fülöp	1 186	község	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	0	0	0
27.	Gáborján	894	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	1	0	0
28.	Görbeháza	2 383	község	Hajdúnánási járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	1	0	1	1
29.	Hajdúbagos	2 101	község	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	1	0	1	0

30.	Hajdúböszörmény	30 543	város	Hajdúböszörményi járás	Északi agglomerációs térség	II.	0	0	3	0	1	1
31.	Hajdúdorog	8 889	város	Hajdúböszörményi járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	2	0	1	1
32.	Hajdúhadház	13 447	város	Hajdúhadházi járás	Északi agglomerációs térség	II.	0	1	3	1	0	0
33.	Hajdúnánás	16 859	város	Hajdúnánási járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	3	0	1	1
34.	Hajdúsámson	14 554	város	Debreceni járás	Északi agglomerációs térség	II.	0	1	3	1	0	0
35.	Hajdúszoboszló	24 286	város	Hajdúszoboszlói járás	Déli agglomerációs térség	III.	0	0	3	1	1	1
36.	Hajdúszovát	3 115	község	Hajdúszoboszlói járás	Déli agglomerációs térség	III.	0	0	1	0	0	0
37.	Hencida	1 208	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
38.	Hortobágy	1 401	község	Balmazújvárosi járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	0	1	0	0	0	1
39.	Hosszúpályi	5 904	nagyközség	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	2	0	0	0
40.	Kaba	5 814	város	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	2	0	1	1

41.	Kismarja	1 306	község	Derecskei járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	0	0	0
42.	Kokad	684	község	Derecskei járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	0	1	0
43.	Komádi	5 478	város	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	2	0	0	0
44.	Konyár	2 244	község	Derecskei járás	Bihari térség	VII.	3	1	1	0	0	0
45.	Körösszakál	790	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
46.	Körösszegapáti	1 044	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	1
47.	Létavértes	7 534	város	Derecskei járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	2	1	0	0
48.	Magyarhomorog	865	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
49.	Mezőpeterd	656	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
50.	Mezősas	662	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
51.	Mikepércs	5 119	község	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	2	1	1	1
52.	Monostorpályi	2 181	község	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	1	0	0	0
53.	Nádudvar	8 727	város	Hajdúszoboszlói járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	0	1	2	0	0	0

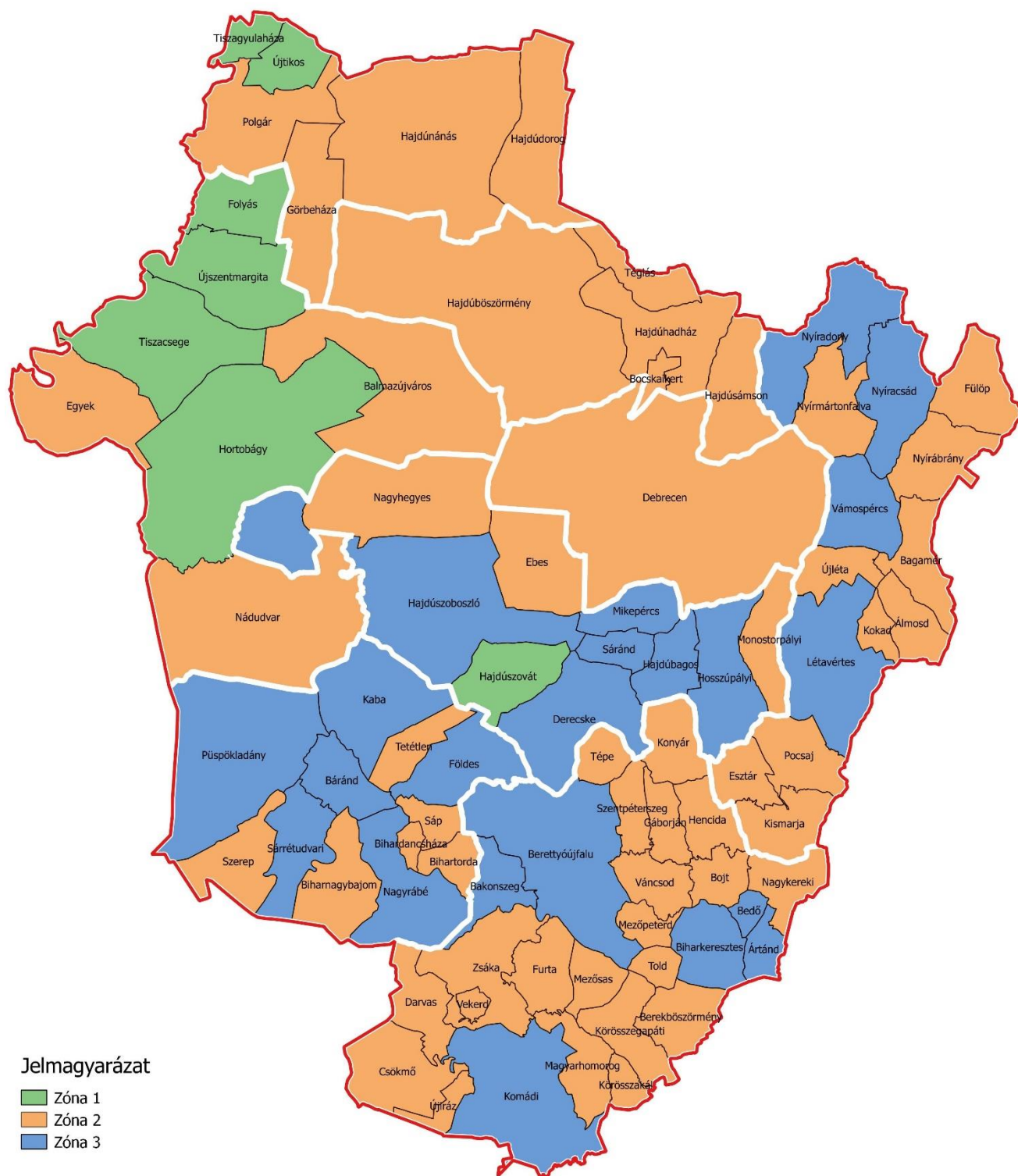

54.	Nagyhegyes	2 888	község	Hajdúszoboszlói járás	Déli agglomerációs térség	III.	0	0	1	1	1	1
55.	Nagykerek	1 409	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
56.	Nagyrábé	2 059	nagyközség	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	1	0	1	0
57.	Nyírábrány	3 882	nagyközség	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	1	0	0	0
58.	Nyíracsa	3 764	község	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	1	1	0	0
59.	Nyíradony	7 824	város	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	2	0	0	0
60.	Nyírmártonfalva	1 996	község	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	0	0	0
61.	Pocsaj	2 776	nagyközség	Derecskei járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	1	0	0	0
62.	Polgár	8 168	város	Hajdúnánási járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	2	1	0	1
63.	Püspökladány	14 286	város	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	3	0	1	1
64.	Sáp	939	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	0	0	0	0
65.	Sáránd	2 387	község	Derecskei járás	Déli agglomerációs térség	III.	3	1	1	0	1	1
66.	Sárrétudvari	2 950	nagyközség	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	1	0	1	0
67.	Szentpéterszeg	1 117	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	1

68.	Szerep	1 542	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	0	0	0	0
69.	Téglás	6 442	város	Hajdúhadházi járás	Északi agglomerációs térség	II.	0	1	2	0	0	1
70.	Tépe	1 073	község	Derecskei járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	1	0
71.	Tetétlen	1 356	község	Püspökladányi járás	Sárréti térség	VIII.	3	1	0	0	0	0
72.	Tiszacsege	4 629	város	Balmazújvárosi járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	0	1	1	0	0	0
73.	Tiszagyulaháza	719	község	Hajdúnánási járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	0	0	1	0
74.	Told	395	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
75.	Újiráz	508	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
76.	Újléta	1 150	község	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	0	0	0	0
77.	Újszentmargita	1 451	község	Balmazújvárosi járás	Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	V.	0	0	0	0	0	0
78.	Újtikos	862	község	Hajdúnánási járás	Erősödő északnyugati kapu térsége	IV.	0	0	0	0	1	0

79.	Vámospércs	5 517	város	Nyíradonyi járás	Keleti agglomerációs térség	VI.	3	1	2	0	0	0
80.	Váncsod	1 180	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
81.	Vekerd	120	község	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0
82.	Zsáka	1 571	nagyközség	Berettyóújfalui járás	Bihari térség	VII.	3	1	0	0	0	0

10. táblázat: A települések differenciálása
(forrás: Miniszterelnökség, ITP útmutató 4.0 alapján saját szerkesztés)

Jelmagyarázat

- Zóna 1
- Zóna 2
- Zóna 3

**5. ábra: A települések differenciálása alapján kialakított zónák térképi megjelenítése
(forrás: saját szerkesztés)**

6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer (TKR) szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal

A vármegyei döntéshozatal rendszerének kidolgozása és működtetése a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet és a Pénzügyminisztérium 2022. március 04. napon kelt RFP 2022-03. számú utasítása (Ügyrend a területi kiválasztási eljárásrend során létrehozott Döntés-előkészítő Bizottság működéséhez) szerint történik.

A vármegyei döntéshozatal rendszere a döntéselőkészítés és döntéshozatal folyamatára tagolódik az alábbiak szerint:

1) Döntéselőkészítés folyamata:

Az Irányító Hatóság által a DEB ülésére döntéshozatal céljából benyújtani kívánt, az állami projektértékelők által már értékelt támogatási kérelmeket és mellékleteit a Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzati Hivatal Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Osztály Fejlesztési Csoportjának munkatársai vizsgálják meg abból a szempontból, hogy a kérelmek összhangban vannak-e a pályázati felhívás előírásaival, annak Területspecifikus Mellékletében meghatározott területi szempontokkal, az ITP-ben meghatározott területi kiválasztási kritériumokkal, továbbá a DEB Ügyrend mellékletében meghatározott ún. „DEB döntési javaslat kialakításának területi szempontjai” tárgyú értékelési szempontokkal. Megállapításaitak közgyűlési előterjesztésben foglalják össze, melyhez mellékelik az állami projektértékelők megállapításait is annak érdekében, hogy a vármegyei közgyűlés tagjai minden szükséges információt megkapjanak a döntéshozatalhoz.

Az előterjesztésnek a képviselő-testület tagjai részére történő megküldésének rendjét a közgyűlés és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló mindenkor hatályos önkormányzati rendelet előírásai szabályozzák. Az így összeállított közgyűlési előterjesztést az Önkormányzati Hivatal vezetője, a jegyző terjeszti a képviselő-testület elé.

Természetesen a közgyűlési előterjesztés fizikai korlátai nem teszik lehetővé, hogy valamennyi benyújtott pályázat kapcsán, valamennyi részletinformáció csatolásra kerüljön, hiszen az minden esetben több ezer oldalnyi dokumentumot jelentene. Ezért az elkészült előterjesztésnek a képviselők részére történő megküldését követően, de még az előterjesztés konkrét megtárgyalásának napját, azaz a közgyűlési ülést megelőzően, az Önkormányzati Hivatal egyik különálló helyiségében, előre meghatározott időintervallumban a képviselő-testület tagjai részére az előterjesztést előkészítő munkatársak közreműködésével biztosított a támogatási kérelmek és mellékleteinek részletes megismerésének lehetősége, melynek során a pályázatok minden részlete megismerhető, megtekinthető.

2) Döntéshozatal folyamata:

A képviselő-testület zárt ülés keretében tárgyalja az előterjesztést a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 52/B. §-ában meghatározott titoktartási kötelezettség megtartása érdekében. Az előterjesztés megtárgyalása előtt a képviselők összeférhetetlenségi és titoktartási nyilatkozatot tesznek. Az esetlegesen összeférhetetlen képviselők döntéshozatalban (szavazásban) történő részvétele tárgyában a képviselő-testület a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) szabályai szerint határoz, megfelelő módon biztosítva a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 44. §-ában meghatározott összeférhetlenségi szabályok érvényre jutását. A vármegyei közgyűlés által a támogatási kérelmek kapcsán meghozott határozatban megtestesülő döntési javaslatot képviseli ezt

követően a DEB-ben, a képviselő-testület által a DEB-be delegált személy, azaz a DEB tag, akadályoztatása esetén pedig a DEB póttag.

Az előírt titoktartási szabályok érvényesülése érdekében a meghozott közgyűlési döntés mindaddig nem kerül nyilvánosságra hozatalra, amíg az Irányító Hatóság nem hozza meg végső döntését a benyújtott támogatási kérelmek támogatása vagy elutasítása tárgyában.

A TOP Plusz Operatív Program keretében benyújtásra kerülő támogatási kérelmek elbírálásának kulcsfontosságú alapját adja a Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer (TKKR) meghatározása, amely szerves részét képezi a döntéshozatali mechanizmusnak. A TKKR rendszer a támogatási kérelmek elbírálása mellett a források felhasználásának koordinációját is elősegíti. Az Irányító Hatóság iránymutatása szerinti kritériumok mellett a Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata további kritériumok megállapításával kívánja kialakítani a Hajdú-Bihar Vármegyei TKKR rendszert.

A területi szereplő (Hajdú-Bihar vármegye) által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat / indoklás
1.	Illeszkedés a vármegyei területfejlesztési program stratégiai ágazati céljaihoz és prioritásaihoz	A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027 dokumentumban szereplő vármegyei stratégiai ágazati célokhoz való hozzájárulás, illetve vármegyei prioritásokhoz való illeszkedés bemutatása a támogatási kérelemben alapvető elvárás valamennyi fejlesztés esetében.
2.	Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek klíma semleges megoldásokat alkalmaznak.
3.	Digitális megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális megoldásokat alkalmaznak.
4.	Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez	A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Stratégiai Program 2021-2027 dokumentumban (https://hbmo.hu/CPage.aspx?key=671 ,területi célok: 18-22. oldalak) szereplő vármegyei stratégiai területi célok tovább bontásával kialakult Hajdú-Bihar Vármegyei ITP 2021-27 dokumentumban besorolt települések differenciálása alapján 3 zóna kialakítása történt, amelyek a gazdasági és szociális területen jelentkező egyenlőtlenségeket hivatott kiküszöbölni, továbbá a hátrányos helyzetű lakosság élethelyzetének javítást célozza.

5.	Gazdasági vagy életminőség javító hatás	Előnyben részesíthető az a támogatási kérelem, amely kimutathatóan hozzájárul a gazdasági növekedéshez vagy az életminőség javításához (pl.: a támogatást igénylő vállalja plusz fő alkalmazását a projekt eredményeként, vagy egy közlekedési fejlesztés javítja a munkaerő mobilitását).
6.	A projekt előkészítettségi foka	A megalapozottság másik pillére a megfelelő szintű és minőségű előkészítettséggel rendelkező projektek, amely esetében a projektek előkészítettségének foka szolgálja leghatékonyabban a vármegyei fejlesztési elképzelések megvalósítását. Az előkészítettség esetében előnyt élveznek azon előkészítettebb projektek, amelyek esetén a pályázók önerőből finanszírozzák a projekt előkészítési dokumentumokat.
7.	Fejlesztési hiányterületek csökkentését szolgáló kritériumoknak való megfelelés	A vármegyei hiányterületek feltárására alapozva a területi szereplő kritériumokat határoz meg a fejlesztési hiányterületek csökkentése érdekében a gazdaságos megvalósíthatóság és a fenntarthatóság szem előtt tartásával.

**11. táblázat: Hajdú-Bihar Vármegye által választott TKKR rendszer
(forrás: Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0., saját szerkesztés)**

TKR Kritérium megnevezése (Hajdú-Bihar vármegye) *	1.1 Klíma- tudatosság, éghajlat- változáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások				2.1 Klimabarát vármegye		3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)		3.3 Helyi és térségi köszolgáltatások (ERFA)			6.1. Helyi gazdaságfejlesztés			
	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
Illeszkedés a megyei területfejlesztési program stratégiai ágazati céljaihoz és prioritásaihoz	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Digitális megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gazdasági vagy életminőség javító hatás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A projekt előkészítettségi foka	x		x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlesztési hiányterületek csökkentését szolgáló kritériumoknak való megfelelés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

12. táblázat: TKR kritériumok alkalmazása a TOP Plusz OP felhívásoknál
(forrás: Miniszterelnökség, ITP útmutató 4.0., saját szerkesztés)

7. Az ITP 2021-27 indikátorvállalásai

Prioritási tengely	Azonos	Indikátor	Mértékegység	Mértékhő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Megye által vállalt mérték (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Megye által vállalt célérték (2029)
TOP_Plusz-1	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7	0,40	0,40	70,85	4,00	4,00
TOP_Plusz-1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	0	0	0	149 838	9 440	9 440
TOP_Plusz-1	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	21,34	1,31	1,31	426,88	26,03	26,03
TOP_Plusz-1	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	0	0	0	1 890 047	115 224	103 702
TOP_Plusz-1	TPO08	A rehabilitált talaj összterjedése	ha	0	0	0	6,90	1	0,90
TOP_Plusz-1	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	7	1	1	68	7	6
TOP_Plusz-1	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	79 336	8 557	7 701
TOP_Plusz-1	TPO12	Megvalósított megyei személfelfordító és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	1	1
TOP_Plusz-1	TPO35	Beli- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	117 686	7 414	7 414	1 176 865	74 137	66 723
TOP_Plusz-1	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	829	46	12
TOP_Plusz-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	125	7	2
TOP_Plusz-1	RCO46	Átéptett vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	13,19	1,740	1,740	131,86	17,360	17,36
TOP_Plusz-2	RCO19	Jobb energiateljesítményű középületek	m ²	42 085,39	2 896,57	2 896,57	420 853,85	28 965,68	28 965,68
TOP_Plusz-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	0	0,00	0,00	63 128	4 344,85	3 910,37
TOP_Plusz-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO ₂ t/év	0	0,00	0,00	36 562,11	2 517,80	2 517,80
TOP_Plusz-2	RCO22	Megújuló energiát előállító adiciónális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,94	0,14	0,14	19,40	1,34	1,21
TOP_Plusz-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	0	0,00	0,00	21 340	1 468,75	1 321,88
TOP_Plusz-2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	11	1	1
TOP_Plusz-3	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	1 766	140	140	35 320	2 788	2 788
TOP_Plusz-3	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	207	17	17	4 144	328	328
TOP_Plusz-3	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	128	11	11	2 567	203	203
TOP_Plusz-3	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2 168	172	172	43 362	3 423	2 500
TOP_Plusz-3	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	db	nem releváns	-	-	22 258	1 757	1 757
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	0	0	0	255	5	5
TOP_Plusz-3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	127	3	3
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	nem releváns	-	-	13 716	219	219
TOP_Plusz-3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	188	3	1
TOP_Plusz-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	9	1	1	901	46	46
TOP_Plusz-3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	1	338	18	18
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	0	0	0	1 540 056	78 215	70 394
TOP_Plusz-3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyihez, szociális és/vagy lakhatási	db	0	0	0	97	5	5
TOP_Plusz-3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	9	9	3 591	87	62
TOP_Plusz-3	TPO27	Újnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	3	3	932	23	23
TOP_Plusz-3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 032	108	108	20 320	1 080	1 080
TOP_Plusz-3	TPO29	Újnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	4	4	752	40	40
TOP_Plusz-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 408	196	196
TOP_Plusz-3	TPR11	Újnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei	db	0	0	0	42	2	1
TOP_Plusz-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	0	0	0	160	9	9
TOP_Plusz-3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (binnen: háziorvos, háziorvos, fogorvos, védőnői	db	56	2	2	559	15	7
TOP_Plusz-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 018 502	100 684	70 000
TOP_Plusz-3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	26	1	1	255	9	9
TOP_Plusz-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	185	5	5
TOP_Plusz-3	TPR14	Újnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező	db	0	0	0	32	2	2
TOP_Plusz-3	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	26 086	1 122	1 010
TOP_Plusz-3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	248	11	10
TOP_Plusz-3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	1	0
TOP_Plusz-3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	0	0	0	18 782	808	727
TOP_Plusz-6	RCO04	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	117	8	8	1 179	72	72
TOP_Plusz-6	TPO07	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	12	1	1	120	8	7
TOP_Plusz-6	TPO32	Közvetített fejlesztések száma	db	0	0	0	83	6	5
TOP_Plusz-6	RCO46	Átéptett vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	26,97	1,78	1,78	269,75	17,80	17,80
TOP_Plusz-6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	27	1	1	216	8	8
TOP_Plusz-6	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	11	1	1
TOP_Plusz-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, naturparkok száma	db	0	0	0	3	1	0
TOP_Plusz-6	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	0	162	11	1
TOP_Plusz-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, naturparkok száma	db	0	0	0	5	1	1

6. ábra: Indikátor táblázat - Vármegye
(forrás: Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0)

A FVS esetében releváns indikátor értékek felülvizsgálata akkor fog megtörténni, amikor Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése az FVS dokumentumainak végleges változatát elfogadja. Ez alapján az FVS indikátor értékek tájékoztató jellegűek.

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Város által vállalt mérőföldő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos s célérték (2029)	Város által vállalt célérték (2029)
	Azonos	Megnevezés							
TOP_Plusz-1	RC074	Az integrált területfejlesztési stratégiák keretében tartozó projektek által érintett lakosság	fő	2 363 543	0	0	2 363 543		199 725
TOP_Plusz-1	RC075	Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	42	0	0	42		1
TOP_Plusz-1	RC026	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	0	0	0	24,44		2
TOP_Plusz-1	RC046	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	0	0	0	102,61		9
TOP_Plusz-1	RC058	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	0	0	0	301,22		14
TOP_Plusz-1	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	0	0	0	820 716		60 813
TOP_Plusz-1	TP008	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha	0	0	0	10,43		1
TOP_Plusz-1	TP010	Kialakított új forgalomcsillapított övezetek száma	db	0	0	0	25,00		4
TOP_Plusz-1	TP011	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	140 940		4 516
TOP_Plusz-1	TP035	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	0	0	0	668 501		39 128
TOP_Plusz-1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	0	0	0	85 122		4 982
TOP_Plusz-1	RC065	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	314		24
TOP_Plusz-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	115		4
TOP_Plusz-2	RC019	Jobb energiatákonyságú középületek	m ²	18 617,48	0,00	0	186 174,80		15 287
TOP_Plusz-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	0	0	0	27 926		2 293
TOP_Plusz-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO ₂ /év	0	0	0	10 612		1 329
TOP_Plusz-2	RC022	Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	0,86	0,00	0	8,58		1
TOP_Plusz-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	0	0	0	9 440		775
TOP_Plusz-2	TP009	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	0	0	0	6		1
TOP_Plusz-3	TP013	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	3	0	0	333		24
TOP_Plusz-3	TP014	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	1	0	0	46		9
TOP_Plusz-3	TP025	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	46		1
TOP_Plusz-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	0	0	0	270 486		6 440
TOP_Plusz-3	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségüghöz, szociális és/vagy lakhatási	db	0	0	0	6		1
TOP_Plusz-3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	138		1
TOP_Plusz-3	TP026	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	0	0	0	4 252		46
TOP_Plusz-3	TP027	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	0	0	0	82		12
TOP_Plusz-3	TP028	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	0	0	0	10 859		570
TOP_Plusz-3	TP029	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	0	0	0	402		21
TOP_Plusz-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	2 353		103
TOP_Plusz-3	TPR11	Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött	db	0	0	0	3		1
TOP_Plusz-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	0	0	0	45		1
TOP_Plusz-3	RC067	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	9 736		592
TOP_Plusz-3	TP030	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	90		6
TOP_Plusz-3	TP031	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	4		0
TOP_Plusz-3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	0	0	0	7 010		426
TOP_Plusz-3	TP001	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos,	db	0	0	0	337		8
TOP_Plusz-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	2 420 776		53 139
TOP_Plusz-3	TP002	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	0	0	0	177		5
TOP_Plusz-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	66		1
TOP_Plusz-3	TPR14	Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti	db	0	0	0	7		1
TOP_Plusz-6	RC004	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	0	0	0	688		38
TOP_Plusz-6	TP007	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	0	0	0	70		4
TOP_Plusz-6	TP032	Közvetkeztetési fejlesztések száma	db	0	0	0	47		3
TOP_Plusz-6	RC077	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	0	142		4
TOP_Plusz-6	TP009	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	0	0	0	6		1

7. ábra: Indikátor táblázat - FVS
(forrás: Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0)

8. Az ITP 2021-27 ütemezése

ÜTEMEZÉS																															
Vármegye neve:		Hajdú-Bihar vármegye																													
Vármegye forráskerete (forint)		127 322 000 000																													
[B5-C33-AF33]:																															
Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső Összeg (forint)	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás (forint) (C=AF)
			1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	1.mé	2.mé	3.mé	4.mé	
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	1.1.1 Környezetudatosság, éghajlatvédelemhez való alkalmazkodás	0,100												0,100																0,100	
	1.2.1 Élhető települések	20,981					19,254					1,627																		20,981	
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (SRFA)	0,488						0,207				0,281																		0,488	
	1.2.3 Beltérkiesztési utak fejlesztése	12,163						11,623				0,540																		12,163	
	1.2.4 Szegregált városi területen belüli integrált területkezelési közhatalmi támogatás (PISOT)	0,000												0,000																0,000	
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiai támogatás	0,105									0,105																				0,105
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	13,016											8,960	2,330	1,400	0,540	0,316													13,016	
2. PRIORITÁS: KÖZMŰKÖZMŰ VÁRMEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energiatakarékos korszerűsítése	9,469					4,893		0,300			4,276																		9,469	
	2.1.2 Fenntartható energiatakarékos közvilágítás	4,273											1,570	1,120	0,604	1,170														4,273	
	2.1.3 Önkormányzati épületek energiatakarékos korszerűsítése (kombinált)	0,000																												0,000	
	2.1.4 Fenntartható energiatakarékos közvilágítás (kombinált)	0,000																												0,000	
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	5,546					5,546																							5,546	
	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (SZRA)	0,237						0,113				0,124																		0,237	
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3,692											3,692																	3,692	
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	5,925											3,000	1,500	1,425															5,925	
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,225					2,494		0,000			0,731																		3,225	
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1,804						1,430				0,354																		1,804	
	3.3.3 Képzésvetési infrastruktúra fejlesztése	3,444										3,444																		3,444	
	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	8,745											2,400	2,365	3,180	0,326	0,520	0,150												8,745	
	6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	4,703						4,703																						4,703
6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése		10,245					8,409					1,836																		10,245	
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés		3,538						2,253				1,285																		3,538	
6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése		4,322										4,322																		4,322	
6.2.1 Fenntartható versenyképességi városfejlesztés		11,300											10,400	0,900																11,300	
Összesen		127,322	0,000	0,000	0,000	8,409	32,287	20,349	0,300	0,105	0,000	18,621	29,322	7,889	6,608	2,045	0,836	0,150	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	127,322	

8. ábra: Hajdú-Bihar Vármegyei ITP 2021-27 ütemezése
(forrás: Miniszterelnökség ITP útmutató 4.0)

9. Az ITP 2021-27 monitoringja

A vármegyei monitoring tevékenység ellátására vonatkozó félidei és záró szintézishez kapcsolódó módszertan és melléklet kidolgozása folyamatban van, véglegesítésére a későbbiekben kerül sor.

EXCEL FORMÁTUMBAN KITÖLTENDŐ MELLÉKLETEK

Az elektronikusan megküldött tervezési útmutató csomagban található Excel formátumú táblázatokat szükséges kitölteni, az ITP 2021-27 Útmutató és a jelen tervezési sablon alapján.

Excel mellékletek (ITP 2021-27 tervezési sablon Excel mellékletei):

1. Forrásösszesítő
2. Forrásösszesítő – FVS
3. Forrásösszesítő – LHH (indokolt esetben)
4. Intézkedések (automatikusan töltődik az 1. táblából, beemelése a szöveges részbe nem kötelező)
5. Településdifferenciálás
6. Indikátorok – vármegye
7. Indikátorok – FVS
8. Ütemezés
9. TKR mátrix